

Leerplan

OPLEIDING

Verzorgende

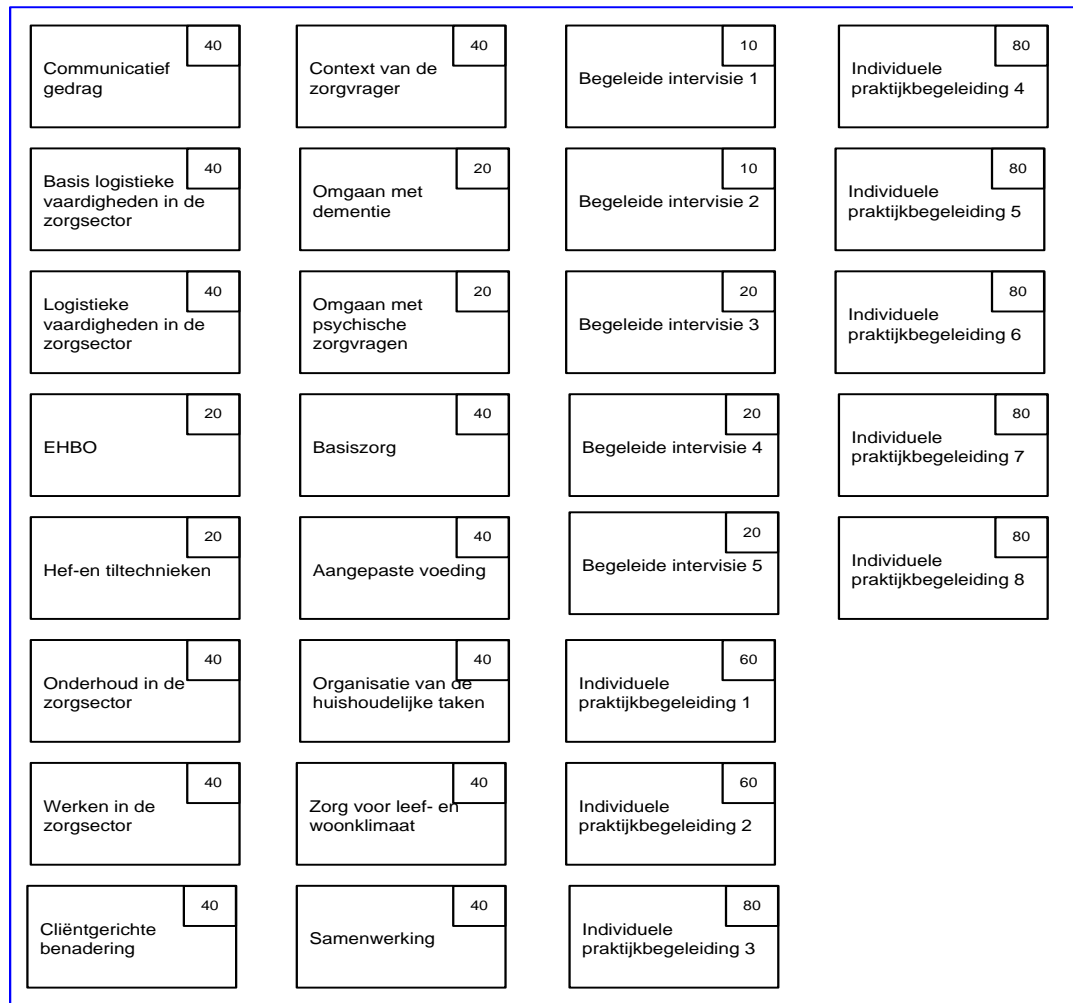
Modulair

Studiegebied
Personenzorg

Goedkeuringscode: 2012/705/6//D

31 januari 2012

STRUCTUURSCHEMA

VERZORGENDE
1240 Lt

MODULES

Naam	Code	Lestijden
Communicatief gedrag	M PZ G 001	40
Basis logistieke vaardigheden in de zorgsector	M PZ G 055	40
Logistieke vaardigheden in de zorgsector	M PZ G 056	40
EHBO	M PZ G 057	20
Hef-en tiltechnieken	M PZ G 058	20
Onderhoud in de zorgsector	M PZ G 059	40
Werken in de zorgsector	M PZ G 060	40
Cliëntgerichte benadering	M PZ G 061	40
Context van de zorgvrager	M PZ G 062	40
Omgaan met dementie	M PZ G 063	20
Omgaan met psychische zorgvragen	M PZ G 064	20
Basiszorg	M PZ G 065	40
Aangepaste voeding	M PZ G 070	40
Organisatie van de huishoudelijke taken	M PZ G 071	40
Zorg voor leef- en woonklimaat	M PZ G 072	40
Samenwerking	M PZ G 073	40
Begeleide intervisie 1	M PZ G 074	10
Begeleide intervisie 2	M PZ G 075	10
Begeleide intervisie 3	M PZ G 076	20
Begeleide intervisie 4	M PZ G 077	20
Begeleide intervisie 5	M PZ G 078	20
Individuele praktijkbegeleiding 1	M PZ G 079	60
Individuele praktijkbegeleiding 2	M PZ G 080	60
Individuele praktijkbegeleiding 3	M PZ G 081	80
Individuele praktijkbegeleiding 4	M PZ G 082	80
Individuele praktijkbegeleiding 5	M PZ G 083	80
Individuele praktijkbegeleiding 6	M PZ G 084	80
Individuele praktijkbegeleiding 7	M PZ G 085	80
Individuele praktijkbegeleiding 8	M PZ G 086	80

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding.....	4
2	Beginsituatie	8
3	Algemene doelstellingen van de opleiding.....	9
4	Minimale materiële vereisten	11
5	Algemene pedagogisch-didactische wenken	12
6	Evaluatie van de cursisten.....	15
7	Module: Communicatief gedrag (M PZ G 001 – 40 lestijden).....	16
8	Module: Basis logistieke vaardigheden in de zorgsector (M PZ G 055 – 40 lestijden).....	19
9	Module: Logistieke vaardigheden in de zorgsector (M PZ G 056 – 40 lestijden).....	23
10	Module: EHBO (M PZ G 057 – 20 lestijden).....	26
11	Module: Hef- en tiltechnieken (M PZ G 058 – 20 lestijden).....	28
12	Module: Onderhoud in de zorgsector (M PZ G 059 – 40 lestijden).....	30
13	Module: Werken in de zorgsector (M PZ 060 – 40 lestijden).....	33
14	Module: Cliëntgerichte benadering (M PZ G 061 – 40 lestijden).....	37
15	Module: Context van de zorgvrager (M PZ G 062 – 40 lestijden).....	41
16	Module: Omgaan met dementie (M PZ G 063 – 20 lestijden)	46
17	Module: Omgaan met psychische zorgvragen (M PZ G 064– 20 lestijden).....	49
18	Module: Basiszorg (M PZ G 065 – 40 lestijden)	52
19	Module: Aangepaste voeding (M PZ G 070 – 40 lestijden).....	58
20	Module: Organisatie van de huishoudelijke taken (M PZ G 071 – 40 lestijden).....	61
21	Module: Zorg voor leef- en woonsituatie (M PZ G 072 – 40 lestijden).....	66
22	Module: Samenwerken (M PZ G073 – 40 lestijden)	70
23	Modules: Begeleide Intervisie 1, 2, 3, 4 en 5(M PZ G 074-078 – 2 x 10 en 3x 20 lestijden).....	73
24	Modules: Individuele praktijkbegeleiding 1-8(M PZ G 079-086– 2 x minimaal 60 lestijden en 6 x minimaal 80 lestijden)	75
25	Bibliografie.....	79

---

1 INLEIDING

1.1 NETOVERSCHRIJDEND PROJECT

Dit leerplan is tot stand gekomen binnen een netoverschrijdende werkgroep, waaraan de centra voor volwassenenonderwijs die op dit moment de opleiding zorgkundige aanbieden, hebben deelgenomen.

De meerwaarde van dergelijk samenwerkingsverband is niet enkel beperkt tot het onderling afstemmen van het programma, maar biedt ook de cursist die om welke reden dan ook in de loop van zijn opleiding van centrum verandert of onderdelen van zijn opleiding gelijktijdig in verschillende centra wenst te volgen, niet alleen meer zekerheid op vlak van continuïteit van zijn leertraject maar ook op vlak van continuïteit in zijn leerproces.

1.2 VISIE OP DE OPLEIDING

In de opleiding verwerft de cursist de basiscompetenties die nodig zijn om als beginnende beroepsbeoefenaar aan het werk te gaan in verzorgingsinstellingen en de thuiszorg. Ook wordt de basis gelegd voor een verdere professionalisering gedurende zijn loopbaan. De competenties vormen het kader van wat de cursist moet kennen, kunnen en zijn om adequaat te handelen in een bepaalde beroepscontext.

Centraal in de opleiding staat de **competentieontwikkeling** en de **persoonlijke groei** van de cursist in relatie tot de gesuperviseerde beroepspraktijk. Dit houdt in dat het accent niet ligt op het onderwijzen door de leerkracht maar wel op het leren door de cursist.

Concreet betekent dit dat:

- het ontwikkelen van competenties gezien wordt als een groeiproces. Door te leren reflecteren op zijn handelen komt de cursist geleidelijk tot een verbreding, verdieping en verrijking van zijn competenties. Verbreden houdt in dat de cursist de competenties kan toepassen in verschillende en in toenemende complexe situaties. Verdieping betekent dat de competenties door toenemende bewustheid en reflectie steeds beter worden geïntegreerd. Verrijking tenslotte wil zeggen dat de competenties steeds meer iets van de persoon zelf worden, bewuster worden ingezet.
- geleerd wordt in een beroepsgerichte context. Bij elke leeractiviteit dient de relatie met de beroepspraktijk duidelijk zichtbaar te zijn. Kennis, vaardigheden en houdingen dienen zoveel mogelijk geïntegreerd te worden aangeboden. Door voortdurend de relatie te leggen met de rollen en taken in het toekomstige werkveld, wordt het leren functioneel en verhoogt het de intrinsieke motivatie van de cursist.
- de nadruk komt te liggen op kennisconstructie i.p.v. op kennisreproductie door de cursist. Niet de vraag wat geleerd wordt maar wel hoe geleerd wordt komt centraal te staan. De activiteit van de leerkracht moet vooral gericht zijn op de kwaliteit van die kennisconstructie, zijn rol verschuift van lesgever naar begeleider van leerprocessen.
- de cursist in staat gesteld wordt in toenemende mate de verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn eigen ontwikkeling. Het is belangrijk dat de cursisten zoveel mogelijk sturing kunnen geven aan hun eigen leerproces omdat hierdoor de kwaliteit van de kennis die zij verwerven verhoogd. Dit houdt in dat ook aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen van metacognitieve vaardigheden zoals het leren leren, het leren reflecteren over het eigen leerproces en het ontwikkelen van het zelfstandig leervermogen van de cursist.
- rekening wordt gehouden met individuele verschillen tussen cursisten. Er moeten mogelijkheden worden ingebouwd tot differentiatie op vlak van studietempo, inhoud en leerweg. Het uitwerken van individueel aangepaste leertrajecten en erkennen van elders verworven competenties krijgt hierbinnen zijn plaats.

Daaraan gekoppeld moet **een adequate leeromgeving** gecreëerd worden. Dit houdt een leeromgeving in die:

- levensecht is en uitnodigt tot activiteit, d.w.z. zoveel mogelijk aansluit bij de concrete praktijk om de betrokkenheid van de cursist te verhogen
- naast cognitieve inhouden ook vaardigheden en attitudes betreft in het leerproces. Een competentie is immers een geïntegreerd geheel van kennis, vaardigheden en houdingen

- rekening houdt met de leerstijlen van de cursist. De manier van leren is bepalend voor de kwaliteit van de opgedane kennis, inzichten en vaardigheden. Naast zijn eigen leerstijl moet ook het hanteren van andere leerstijlen door de cursist ontwikkeld worden.
- het zelfsturend leren stimuleert door de cursist aan te moedigen en te ondersteunen om op een actieve wijze tot kennisconstructie te komen en te reflecteren over zijn leerproces
- zorgt dat de cursist systematisch het besef van eigen bekwaamheid ontwikkelt door het regelmatig geven van feedback en het leren reflecteren.

1.3 OPLEIDINGSCONCEPT

1.3.1 KOPPELING THEORIE EN PRAKTIJK.

In de opleiding staat een voortdurende koppeling van theorie en praktijk centraal. Op het moment dat de cursist in de opleiding stapt, stapt hij ook in het werkveld om daar praktijkervaring op te doen. Het binnenschools curriculum is volledig afgestemd op het leren op de werkplek.

We onderscheiden hierbij verschillende leerlijnen ¹

- In de **conceptuele leerlijn** vindt vooral de theoretische vorming plaats die een noodzakelijke basis is voor het handelen: concepten, modellen, theorieën, kritisch denken, relaties tussen leerstof ontdekken en verbanden zien. Kennis varieert van eenvoudige reproduceerbare feiten tot complexe informatie die geïnterpreteerd en toegepast moet kunnen worden. Belangrijk hierbij is dat ook tijdens deze leermomenten steeds gestart wordt met een oriëntatie op de beroepstaak om de relatie met de werksituatie zichtbaar te maken.
- De **vaardigheden-leerlijn**: is gericht op training en ontwikkeling van belangrijke praktische vaardigheden. Vaardigheden variëren van eenvoudige handelingen (niet direct toepasbaar in de beroepspraktijk), via taken/activiteiten (samenstel van vaardigheden, die in de beroepspraktijk via vaste protocollen worden afgewerkt) tot complexe beroepshandelingen (waarbij meerdere competenties moeten worden aangesproken).
- In de **integrale leerlijn** ligt de nadruk op samensmelting van praktijk, theorie, eigen ervaring en professioneel gedrag. Deze leerlijn zorgt ervoor dat de verschillende elementen in de opleiding met elkaar verbonden worden. In de integrale leerlijn wordt uitgegaan van realistische taken, opgaven en problemen uit het werkveld. Kennis, vaardigheden en houdingen komen hierbij geïntegreerd aan bod. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van projecten, casebesprekingen en toepassingen in gesimuleerde situaties, waarbij ook ingespeeld wordt op de ervaringen van de cursisten in het werkveld. Als zodanig vormt de integrale lijn het hart van het competentiegericht onderwijs.
- **Ervaringsreflectie-leerlijn**: professioneel functioneren in de beroepspraktijk. Op deze lijn richt de beoordeling zich op de reflectieve logboeken en reflectieverslagen waarin de cursist aantoont dat hij op basis van concepten (onderscheiden naar de wereld van de beroepsgemeenschap, het werkveld en de aan het vak ontleende werkmodellen) professioneel kan nadenken over zijn werkervaring, dat hij zijn vaardigheden kan hanteren om professioneel te handelen (bijv. omgaan met conflicten in groepsituaties, effectief bijdragen als lid van een team), dat hij planmatig beroepsproblemen (dilemma's, tegenstrijdigheden) kan aanpakken in het licht van relevante standaards, zijn oplossingsmethodiek kan controleren en zich kan sturen (aan de hand van een stappenplan en het schrijven van cases). De verslagen zijn betrokken op verschillende ervaringen: persoonlijke ervaringen, beroepsmatige ervaringen en ervaringen met de vakinhoud. In deze verslagen wordt de cursist uitgedaagd de praktijk met de theorie te verbinden.
- **De studieloopbaan leerlijn** : reflecteren op ervaringen met als doel zelfsturing en betekenis geven aan het handelen. In de leerlijn studieloopbaanbegeleiding staat het ontwikkelingsproces van de deelnemer centraal. Het gaat om motivatie, leervermogen en houding.

De eerste 3 leerlijnen en de vijfde leerlijn zijn ondersteunende leerlijnen. Zij vormen geen doel op zich, maar zijn een noodzakelijke basis voor het uiteindelijk doel, het professioneel functioneren in de beroepspraktijk. Het is in de beroepscontext dat de cursist moet laten zien dat hij competent is.

---

¹ Bie de D. en Kleijn de J.(2001). Wat gaan we doen? Het construeren en beoordelen van opdrachten. Bohn Stafleu Van Loghum

In deze laatste leerlijn komen de overige leerlijnen samen (kennis, vaardigheden en persoonlijke kwaliteiten in samenhang).

De ervarings-reflectie leerlijn krijgt vorm middels de gesuperviseerde beroepspraktijk. Deze biedt de cursist de mogelijkheid om het geleerde toe te passen in reële beroepssituaties. Essentieel bij dit alles is dat de verschillende leeractiviteiten een zinvolle onderlinge samenhang vertonen en gericht zijn op het realiseren van bepaalde leerdoelen c.q. het ontwikkelen van bepaalde competenties. Ook zal het leren reflecteren systematisch aan bod moeten komen, het moet een rode draad zijn door de hele opleiding. Dit reflecteren mag niet beperkt blijven tot de vraag 'wat moet ik doen om het morgen beter te doen?', maar ook 'waarom heb ik dit zo gedaan?'. De eerste vraag is gericht op het onmiddellijk verbeteren van gedrag in een bepaalde situatie, het waarom verwijst naar de onderliggende inzichten en opvattingen die het gedrag sturen.

1.3.2 OPBOUW VAN HET CURRICULUM

Het opleidingsconcept gaat uit van een concentrische opbouw van het curriculum, waarbij de competenties op een steeds hoger niveau worden aangeboden en de problemen waar de cursisten aan werken in complexiteit toenemen.

Om tot een niveaubepaling te komen, worden volgende criteria gehanteerd:

- **Toenemende complexiteit** : van eenvoudige naar complexe situaties
Van een beginnend cursist wordt verwacht dat hij eenvoudige taken kan uitvoeren in eenvoudige situaties. Doorheen de opleiding leert de cursist om met steeds meer factoren rekening te houden, meer theoretische kennis aan te wenden om zijn handelen te onderbouwen, meer vaardigheden adequaat te combineren. Een afstuderende cursist kan functioneren in complexe situaties.
- **Toenemende integratie**: van losse elementen naar geïntegreerde gehelen
Van een beginnende cursist wordt verwacht dat hij afzonderlijke deelhandelingen en deeltaken kan uitvoeren, naarmate hij verder vordert in zijn traject zal hij in staat moeten zijn om volledige taken of activiteiten uit te voeren. Een afstuderende cursist kan volledige beroepsactiviteiten en beroepstaken opnemen.
- **Toenemende transfer**: van bekende situaties naar nieuwe situaties
In het begin kan de cursist het geleerde toepassen in gekende situaties. Door dit in de loop van de opleiding te leren toepassen in minder bekende en nieuwe situaties, ontwikkelt hij het vermogen tot transfer van het geleerde en kan dit inzetten op verschillende niveaus van het beroepsmatig handelen wanneer hij afstudeert.
- **Toenemende zelfstandigheid**: van gestuurd naar zelfstandig handelen
Een beginnende cursist kan opdrachten uitvoeren onder begeleiding van en met sturing door leerkrachten/begeleiders. Naarmate de opleiding vordert, moet de cursist steeds meer in staat zijn opdrachten zelfstandig en met steeds minder sturing uit te voeren. Aan het einde van de opleiding dient de cursist zelfstandig het beroep te kunnen uitoefenen en verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn eigen beroepsontwikkeling zodat een doorgroei in professionaliteit verwacht mag worden.

Voor de lesmodules zijn de competenties dan verder vertaald in eindtermen in oplopende moeilijkheidsgraad.

Deze zijn omschreven bij de afzonderlijke modules.

Voor de modules begeleidde intervisie en individuele praktijkbegeleiding, zijn de competenties niet verder geconcretiseerd per module. Iedere cursist wordt immers op zijn eigen manier competent. Een vooraf vastgelegd sequentieel pad dat elke cursist op dezelfde manier moet doorlopen is derhalve niet wenselijk. De gesuperviseerde beroepspraktijk moet de mogelijkheid bieden tot individuele trajecten afgestemd op het beginniveau, de persoonlijke interesse, de persoonlijke ontwikkeling en competentiegroei van de cursisten.

We opteren hier voor een indeling van competenties naar beheersingsniveaus op basis van een combinatie van twee of meer van bovengenoemde criteria.

1.3.3 AANZET TOT ZELFSTURING

Wanneer wij van de cursist verwachten dat hij in toenemende mate zelf de verantwoordelijkheid neemt voor zijn ontwikkeling en groei, betekent dit dat hij tijdens de opleiding ook kansen krijgt om zelfstandig te werken, initiatief te nemen, keuzes te maken.

Dit houdt in dat de leerkracht zijn onderwijsstijl voldoende varieert in functie van het leerproces van de cursisten. De docent gestuurde manier van lesgeven, het lesgeven vanuit gedeelde sturing tussen leerkracht en cursist en een cursist gestuurde manier van lesgeven wisselen elkaar voortdurend af.

In de gesuperviseerde beroepspraktijk wordt deze zelfsturing aangemoedigd door te werken met een persoonlijk ontwikkelingsplan.

1.4 CERTIFICERING

De opleiding wordt bekrachtigd met een certificaat Verzorgende. Indien de cursist wenst door te stromen naar de opleiding Zorgkundige, krijgt hij op basis van dit certificaat EVK's voor de gemeenschappelijke modules.

---

2 BEGINSITUATIE

2.1 TOELATINGSVOORWAARDEN

Om met de opleiding te mogen starten, dient de cursist te voldoen aan de decretale toelatingsvoorwaarden.

Daarnaast worden intakeproeven georganiseerd, waarbij wordt nagegaan of de kandidaat cursist

- over voldoende capaciteiten beschikt om met kans op slagen deze opleiding te doorlopen, eventueel mits remediëring
- blijkt geeft van een grote betrokkenheid op ouderen
- een positieve en warm menselijke ingesteld heeft
- bereid is zich in te leven
- bereid is tot samenwerking
- respect heeft voor het anders zijn van mensen
- beschikt over elementaire verbale en schriftelijke vaardigheden
- voldoende gemotiveerd is om zich ten volle te engageren voor deze opleiding
- voldoende draagkracht heeft

Op basis van de gegevens van deze intakeproeven wordt een advies geformuleerd i.v.m. het al dan niet starten met de opleiding.

2.2 DOELGROEP

We richten ons op een zeer heterogene doelgroep.

De meerderheid van de cursisten zijn **laag geschoolde** mensen met interesse in de zorg. Het gaat hier om mensen die om zeer uiteenlopende redenen geen diploma behaalden. Met onze opleiding kunnen ze een certificaat/diploma behalen, waarmee ze aan de slag kunnen als zorgkundige binnen een organisatie, in een zorgequipe.

Het betreft voornamelijk:

- (deeltijds) werkenden in een andere sector, die zich willen omscholen of bijscholen
- (deeltijds) werkzoekenden
- mensen met een andere functie binnen een zorgorganisatie, zoals poetsdienst, logistiek werk
- schoolverlaters, die hun opleiding niet hebben afgemaakt
- mensen die omwille van zorg thuis (kinderen, ouders) of andere persoonlijke omstandigheden niet in het werkveld staan en geleidelijk aan terug willen instappen
- andere

Daarnaast kunnen ook **hoger geschoolden** met interesse in de zorg in deze opleiding terecht. Het gaat om de volgende categorieën:

- mensen die in een andere sector werken of gewerkt hebben, maar interesse hebben in het werken als zorgkundige.
- (deeltijds) werkzoekenden
- schoolverlaters
- mensen die omwille van zorg thuis (kinderen, ouders) of andere persoonlijke omstandigheden niet in het werkveld staan en geleidelijk aan terug willen instappen
- andere

We bereiken onze doelgroep door een nauwe samenwerking met VDAB en verschillende zorgorganisaties.

---

3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE OPLEIDING

3.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

De opleiding Verzorgende is gericht om op de professionele vorming van verzorgende in de gezinszorg.

Cursisten worden in deze opleiding voorbereid op hun toekomstige taken als verzorgende:

- hulp bieden bij huishoudelijke taken
- uitvoeren van verzorgende taken
- bieden van psychosociale ondersteuning
- samenwerken met het sociale netwerk

conform de regelgeving en vanuit een respectvolle en empathische grondhouding.

Gezien de persoon van de zorgverlener het belangrijkste instrument is - zijn denkbeelden, opvattingen, zijn manier van omgaan met de doelgroep zijn immers van doorslaggevende invloed op zijn manier van zorgverlening -, wordt in deze opleiding ook veel aandacht besteed aan persoonsvorming.

Door de voortdurende koppeling van praktijkervaring en leerinhouden, leren de cursisten zichzelf beter kennen en zo het belang van permanente zelfreflectie als basis voor het handelen inzien.

Na **het beëindigen** van deze opleiding

- is de cursist in staat zorg te verlenen vanuit een emancipatorische visie op totaalzorg met respect voor de diversiteit van de zorgvragers en hun omgeving
- heeft de cursist de fundamenten van de basishouding, eigen aan alle zorg- en hulpverleners geïntegreerd in zijn handelen
- kan de cursist zelfstandig functioneren in een team
- kan de cursist professionele zorg verlenen aan zorgvragers, al dan niet met een complexe zorgvraag
- is de cursist er zich van bewust dat zelfreflectie, zelfhantering en bijscholing een permanente opdracht is voor elke professionele zorgverlener.

3.2 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen in de verschillende modules aan bod.

Code	Sleutelvaardigheid	Verklaring
SV02	Accuratesse	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.
SV04	Beslissingsvermogen	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.
SV06	Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).
SV07	Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.
SV08	Dienstverlenende vaardigheid	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen.
SV09	Doorzettingsvermogen	In staat zijn om, ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.
SV11	Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te

		gaan.
SV12	Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.
SV15	Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens stelling in te nemen.
SV17	Kwaliteitsbewustzijn	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen
SV19	Leergierigheid	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.
SV21	Omgaan met stress	In staat zijn te leven met een aanvaardbare werkdruk, ook in moeilijke arbeidsomstandigheden (onder meer aard van het werk, de werkomgeving, tegenslagen en kritiek).
SV22	Planmatig denken	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.
SV25	Productieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn zich op een adequate wijze mondeling en schriftelijk in het Nederlands uit te drukken.
SV26	Receptieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in het Nederlands op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te bewerken.
SV30	Veiligheids- en milieubewustzijn	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.
SV31	Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.
SV33	Zelfvertrouwen	In staat zijn om een taak aan te pakken vanuit het geloof in eigen kennen en kunnen.
SV34	Zin voor initiatief	In staat zijn om problemen en taken aan te pakken zonder dat het gevraagd wordt of de omstandigheden ertoe dwingen.
SV35	Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.

---

4 MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

In een competentiegerichte opleiding dienen functionele lokalen en materialen beschikbaar te zijn om cursisten de kans te geven praktische vaardigheden te oefenen (cfr. vaardighedenleerlijn) en aan het ontwikkelen van hun competenties te werken in gesimuleerde situaties (cfr. integrale leerlijn)

4.1 INFRASTRUCTUUR

Leslokalen met verplaatsbare tafels en stoelen, waarin ook in groepen kan gewerkt worden.

ICT- lokaal

Praktijklokalen voor lichamelijke zorg en huishoudelijke zorg,

De praktijklokalen dienen te voldoen aan de technische voorschriften betreffende arbeidsverhoudingen van de Codex over het Welzijn op het Werk van het Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming (ARAB) en het Algemeen Reglement op elektrische installaties (AREI).

De uitrusting van de lokalen omvat:

- de nodige nutsvoorzieningen
- een mogelijkheid voor het bewaren van materialen en benodigdheden
- specifiek voor de keuken een zone voor maaltijdzorg en een zone voor linnenzorg

4.2 MATERIËLE BENODIGDHEDEN

Verzorging:

- ziekenhuisbed, kinderbed en bedlinnen
- geriatrische verzorgingspoppen
- transportmateriaal voor gebruikers
- verzorgingsmaterialen

Interieurzorg:

- poetsmateriaal
- aankleedmateriaal

Maaltijdzorg

- aanrecht
- kooktoestellen en - benodigdheden
- afwasbenodigdheden

Huishoudelijke zorg

- wasmachine en wasproducten
- poetsgerief en poetsproducten
- strijkplank en strijkijzer

---

5 ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

De wijze waarop een centrum de competenties realiseert is de autonomie van elk centrum afzonderlijk. We geven hier wel enkele richtlijnen om een adequate leeromgeving te realiseren, zodat men vertrekt vanuit een gelijkgerichte visie.

Een adequate leeromgeving is een leeromgeving die levensecht is en uitnodigt tot activiteit, die het zelfgestuurd leren stimuleert, die zorgt dat de cursist systematisch het besef van eigen bekwaamheid ontwikkelt, die naast cognitieve inhouden ook vaardigheden en attitudes betreft in het leerproces en die rekening houdt met de leerstijlen van de cursist.

5.1 LEVENSECHT EN ACTIEF

De leeromgeving is er één die als echt ervaren wordt en waarin cursisten gestimuleerd worden tot actief leren: zelf doen, zelf denken, zelf sturen, ...

De leerkracht kiest dus best een werkvorm die de activiteit van de cursist effectief stimuleert en die deze activiteit ook toelaat. Het gaat om werkvormen die vallen binnen de categorieën van interactievormen (verschillende soorten discussievormen, vragen stellen, ...), opdrachsvormen (ICT-opdrachten, literatuurstudie, schrijven van een tekst, practicum, werkbladen, ...) samenwerkingsvormen (groepswerk, partnerwerk, projectwerk, ...) en spelvormen (rollenspel, simulatiespel, schimmenspel, raadspelen, ...). Instructievormen, zoals doceren zijn minder aangewezen.

Indien situaties, oefeningen, opdrachten, casussen,... realistisch zijn en uit het werkveld komen, zal een cursist vlotter de link leggen tussen de klas en de praktijk (echtheid) en het geleerde aanvoelen als nuttig en relevant. Dit heeft het bijkomende voordeel dat cursisten nauwer betrokken raken met hun leerproces en er een actievere rol in spelen.

5.2 VAN LEERKRACHTGESTUURD NAAR CURSISTGESTUURD

Een cursist heeft in het begin van zijn leerproces meer begeleiding en sturing nodig. Naarmate hij vordert in zijn opleiding zal de cursist meer en meer zelfstandig beslissingen nemen in verband met leerdoelen, leeractiviteiten en zelfbeoordeling. Het leerproces wordt dan niet meer (volledig) gestuurd door de leerkracht, maar gaat via gedeelde sturing over naar een cursistgestuurd leerproces.

De gehanteerde werkvormen worden op zo'n manier uitgewerkt dat de cursist geleidelijk aan ook de kans krijgt om zichzelf te sturen, zijn eigen leerproces in eigen handen te nemen, zelfstandig te werken, keuzes te maken. De werkvormen situeren zich op een continuüm van leerkrachtgestuurd tot cursistgestuurd. Doceren is bijvoorbeeld een instructievorm, waar de leerkracht het leerproces (volledig) stuurt. Samenwerkingsvormen, zoals bijvoorbeeld een groepswerk kan meer leerkrachtgestuurd zijn. De leerkracht bepaalt welke opdracht(en) er in het groepswerk zit(ten), verdeelt deze onder in kleine subvragen, bepaalt wie welke taak krijgt, waar en hoe de cursist de informatie kan terugvinden, enz. Datzelfde groepswerk kan ook meer leerlinggestuurd ingevuld worden. De leerkracht formuleert een opdracht waarin cursisten zelf hun weg moet zoeken. Ze moeten zelf op zoek gaan naar waar vinden we hiervoor materiaal, welke subopdrachten zitten vervat in deze opdracht opdat we tot een goed resultaat kunnen komen,...

Het is duidelijk dat de taak van de leerkracht hierdoor verandert. Hij is niet meer degene die alle instructies geeft en het leerproces daarmee afrondt. Hij biedt leerkansen aan, begeleidt hun leerproces en gaat in op hun leervragen en leerbehoeften door concrete en gerichte feedback te geven op hun leerproces én product. Hij evolueert van instructeur naar coach/begeleider.

5.3 BESEF VAN EIGEN BEKWAAMHEID

In het begin van de opleiding is vooral de leerkracht die feedback geeft op het leerproces van de cursist. De bedoeling is dat de cursist deze reflectieve houding ook aanleert. Het is een belangrijke vaardigheid om een besef te krijgen van zijn eigen professionele bekwaamheid en op die manier de mogelijkheid te creëren zijn professionaliteit bij te sturen.

Het is de taak van de leerkracht om de cursist te leren hoe hij zijn eigen functioneren kan beoordelen en hoe hij vervolgens zijn gedrag kan bijsturen in bepaalde situaties door zichzelf de vragen te stellen: 'wat doe ik, hoe doe ik het, heeft mijn gedrag positieve en/of negatieve gevolgen en wat moet ik doen om het beter te doen?'. Het gedrag dat iemand stelt wordt gestuurd door bepaalde onderliggende inzichten, opvattingen. Wil men dat gedrag veranderen, dan zal men inzicht moeten krijgen in deze onderliggende opvattingen. Dus een cursist die zijn gedrag wil optimaliseren zal zich ze vraag moeten stellen: 'waarom handel ik op die manier, hoe kijk ik naar de situaties waarin ik zit?'.

5.4 KENNIS, VAARDIGHEDEN EN ATTITUDES

Zoals uit bovenstaande blijkt is het belangrijk om de cursist niet enkel cognitieve **inhouden/kennis** over te brengen, maar ook aandacht te besteden aan **vaardigheden**, zoals onder andere reflecteren, en **attitudes**.

De cursist staat, gelijktijdig met het volgen van de lessen, in de praktijk. Hier doet de cursist heel wat ervaring op die bruikbaar is in de klas. De praktijk veronderstelt dat de cursist kennis, maar ook een aantal vaktechnische, cognitieve en metacognitieve vaardigheden en heel wat attitudes bezit (of moet verwerven). Dus moeten al deze componenten aan bod komen in het leerproces. De ene werkvorm leent zich beter om kennis over te brengen (bijvoorbeeld doceren), de andere om vaardigheden aan te leren (opdrachten) en nog andere om attitudes aan te leren (discussie, klasgesprek, stellingenspel,...).

Dit werkt het meest efficiënt indien dit op een ervaringsgerichte manier aangebracht wordt. Een eerste stap is vertrekken van de ervaringen die de cursist, onder andere, opdoet op de praktijkplaats. Door een fragment te laten zien in de klas, kan een leerkracht reactie uitlokken: 'he, dat heb ik ook gezien op mijn praktijkplaats..' of kan men de cursisten rechtstreeks bevragen: 'wie heeft al te maken gehad met een driftbui van een zorgvrager?', of de leerkracht kan een observatie-opdracht geven,... Door die ervaringen in de klas te brengen ziet de cursist de link met de praktijk vaak beter en vlugger en kan hij omgekeerd gemakkelijker de transfer maken van de klas naar de praktijk. Bovendien verhoogt het de betrokkenheid op de les. Belangrijk hierbij is dat men deze ervaringen, die door de cursist aangehaald worden verder bespreekt in de klas. Door de juiste vraagstelling, een leergesprek,... laat de leerkracht de cursist nadenken/reflecteren over deze ervaringen: wat heb ik gezien, hoe voelde dat, hoe reageerde ik, waarom was dat mijn reactie, wat was het gevolg hiervan, hoe denken/zien medecursisten hier over,...? Zo komt de cursist, in interactie met de leerkracht en medecursisten tot theorieën, concepten, inzichten. Hier kan men er bijvoorbeeld voor kiezen om een onderdeel te doceren. Daarna moet de cursist de kans krijgen om deze 'geleerde' theorieën, inzichten in de praktijk toe te passen, in te oefenen. Kortom: kennis inoefenen, vaardigheden opdoen, attitudes ontwikkelen en dit alles integreren. Dit kan gebeuren in de klas tijdens gesimuleerde oefeningen, via levensechte opdrachten, via casebesprekingen of op het werkveld zelf of ... Uiteraard is het belangrijk dat cursisten hier feedback op krijgen en leren hoe ze zichzelf kunnen bijsturen: zelfreflectie.

De ene werkvorm past dus al beter dan een andere in de verschillende fasen van het leerproces. Er zal dus een combinatie en een variatie aan werkvormen gebruikt worden.

5.5 LEERSTIJLEN

Door te variëren in de werkvormen kan men tegemoet komen aan en rekening houden met de verschillende leerstijlen van de cursist. Dit is de voorkeur die een cursist heeft voor een bepaald zintuig bij het verwerven van informatie. De ene cursist begrijpt een probleem beter als er een tekening in de tekst staat, als hij het kan uitvoeren, voor een andere volstaat een mondelinge uitleg, terwijl een derde het liever leest. Bij de ene beklift het beter indien een leerkracht eerst heel duidelijk de theorie uitlegt en dan pas naar het concrete gaat (starten bij het conceptualiseren), een andere heeft liever dat er vertrokken wordt vanuit ervaringen op de praktijkplaats en zo komt tot theorieën (starten bij ervaren), een derde verkiest eerst wat experimenteren, erover nadenken en dan pas de theoretische aspecten bekijken.

Om hiermee rekening te kunnen houden is het verstandig een variatie aan/combinatie van werkvormen toe te passen: zowel gesloten als open problemen/opdrachten aanbieden, zowel klassikaal als individueel als in groepjes werken, van zeer concreet werken tot een meer abstracte aanpak,.... Enerzijds opdat er tegemoet gekomen wordt aan de leerstijl van elke cursist, anderzijds opdat elke cursist zijn mogelijkheden uitbreidt en niet stil blijft staan bij één manier van leren.

We kunnen concluderen dat variëren in werkvormen, kiezen voor activerende werkvormen die ruimte laten voor zelfstandigheid van de cursist, die aansluiten bij de leerstijlen van de cursist en die het besef van beroepsbekwaamheid stimuleren belangrijke pijlers zijn. Werkvormen en gebruik van media zijn hulpmiddelen voor leerkrachten om het leerproces van de cursist te begeleiden tot professionele werkkraft.

---

6 EVALUATIE VAN DE CURSISTEN

De evaluatie behoort tot de autonomie van het centrum. Elk centrum beslist zelf op welke wijze wordt nagegaan of de doelstellingen bereikt zijn.

Cruciaal is de vraag of de cursist de competenties die nodig zijn om als beginnende beroepsbeoefenaar aan het werk te gaan, in voldoende mate verworven heeft bij het beëindigen van de opleiding.

Deze competenties omvatten zowel beroepsvaardigheden, beroepshoudingen als ondersteunende kennis en inzichten.

Belangrijk is dat de cursisten vooraf goed weten wat van hen verwacht wordt en hoe de evaluatie gebeurt.

Het lijkt ons vanzelfsprekend dat in een competentiegerichte leeromgeving de cursist regelmatig feedback krijgt over zijn vorderingen. Tussentijdse evaluaties zijn nodig om het leerproces tijdig te kunnen bijsturen indien nodig.

Tot slot zal een cursist ook moeten leren zichzelf te evalueren. Ook dit maakt deel uit van zijn leerproces en is derhalve een essentieel onderdeel van het evaluatieproces.

7 MODULE: COMMUNICATIEF GEDRAG (M PZ G 001 – 40 LESTIJDEN)

LEESWIJZER

De leerplandoelstellingen, leerinhouden en specifieke pedagogisch didactische wenken werden steeds per basiscompetentie of cluster van basiscompetentie beschreven. Het is belangrijk dat de leerplandoelen en leerinhouden gelezen worden in relatie tot bovenliggende basiscompetentie(s). Om de duidelijkheid te bevorderen werden de basiscompetenties letterlijk uit het opleidingsprofiel overgenomen en aangeduid met de bijbehorende code. De onderliggende leerplandoelstellingen zijn operationalisering van de basiscompetenties.

7.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module verwerven de cursisten inzicht in het *communicatieproces* en verschillende communicatiestijlen en technieken. De focus ligt vooral op het aanleren, en trainen van basisvaardigheden en het bijsturen van het *eigen communicatief gedrag* op basis van reflectie.

7.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

7.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
responsief en authentiek communiceren.	PZ 112 BC 001		
aan de hand van voorbeelden het basisschema van communicatie bespreken. aan de hand van voorbeelden de invloed van de binnenkant op de buitenkant van gedrag uitleggen. de betekenis van actief luisteren in eigen woorden weergeven. actief luisterboodschappen formuleren. actief luisterboodschappen op de juiste manier		Het communicatieproces: - basisschema - binnen- en buitenkant van gedrag Luistervaardigheden Actief luisteren Aanmoedigend luisteren	Onderwijsleergesprek Situatieschetsen Rollenspel Spelmethodieken: eenzijdige – tweezijdige communicatie, sprekers en zwijgers, verboden te luisteren.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
gebruiken. verschillende technieken voor aanmoedigend luisteren hanteren.			
vaststellen welke verbale en non-verbale communicatie door de cliënt wordt gehanteerd en begrepen. in communicatie met de cliënt de eigen lichaamstaal benutten.	PZ 112 BC 002 PZ 112 BC 005		
stoornissen in de communicatie herkennen. het inhouds- en betrekkingniveau van communicatie onderscheiden. non-verbale boodschappen op de juiste manier interpreteren. effecten van het eigen verbale en non-verbale gedrag aangeven.	.	Het communicatieproces: - stoornissen in de communicatie - niveaus van communicatie Non- verbale communicatie: - aspecten: oogcontact, gebaren, ... - culturele gebondenheid van non-verbale taal	Onderwijsleergesprek Opdrachten Audiovisueel materiaal You Tube
een voor de cliënt verstaanbare taal gebruiken.	PZ 112 BC 003		
elementaire sociale en communicatieve vaardigheden als basis voor een goede relatie en een menselijke zorgverlening omschrijven en verbanden aantonen. in eenvoudige situaties, elementaire sociale en communicatieve vaardigheden als basis voor een goede relatie aanwenden.	.	Feedback: - functies van feedback - regels voor het geven van feedback - regels voor het ontvangen van feedback Assertiviteit: - onderscheid assertief, subassertief en agressief gedrag - assertieve vaardigheden: eigen mening formuleren, neen zeggen, kritiek geven,...	Onderwijsleergesprek Opdrachten Audiovisueel materiaal Rollenspel Spelmethodieken : kwartet,
tussen communicatietechnieken, stijlen en	PZ 112 BC 004		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
abstractieniveaus schakelen.			
verschillende types van communicatiestijlen onderscheiden. de eigen communicatiestijl bespreekbaar maken en waar nodig, bijsturen. de eigen communicatiestijl in functie van de situatie aanpassen.		Communicatiestijlen	Onderwijsleergesprek Rollenspel Reflectieopdrachten
aan correcte en heldere informatieoverdracht doen.	PZ 112 BC 006		
in begrijpelijke en correcte termen een boodschap overdragen.		formuleren van boodschappen	

7.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Empathie	SV11	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	
Kritische ingesteldheid	SV 15	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens stelling in te nemen.	
Productieve taalvaardigheid Nederlands	SV25	In staat zijn zich op een adequate wijze mondeling en schriftelijk in het Nederlands uit te drukken.	

---

8 MODULE: BASIS LOGISTIEKE VAARDIGHEDEN IN DE ZORGSECTOR (M PZ G 055 – 40 LESTIJDEN)

8.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module verwerven de cursisten inzicht in het werkveld en het takenpakket van een zorgkundige. Ze krijgen inzicht in een aantal verwachtingen die aan de uitvoering van de werkzaamheden worden gesteld en leren ernaar handelen.

8.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

8.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
eigen werkzaamheden op die van anderen afstemmen. afspraken maken. afspraken nakomen.	PZ 112 BC 018 PZ 112 BC 082 PZ 112 BC 083		
het takenpakket van een logistiek medewerker omschrijven. de verschillende functies van het personeel op het eigen werkveld toelichten. de werkorganisatie van de dienst beschrijven.		Takenpakket logistiek medewerker Organigram	Opleidingsprofiel Praktijkopdracht
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken.	PZ 112 BC 017		
de kenmerken van methodisch werken uitleggen. werkzaamheden binnen een aangereikt werkplan		Methodisch werken	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
uitvoeren.			
handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden.	PZ 112 BC 022		
de basisprincipes aan de hand van concrete voorbeelden verduidelijken.		Basisprincipes: hygiënisch, veilig, ergonomisch,, ecologisch, economisch, comfort, zelfzorg, inspraak.	Basisprincipes van Grypdonck
de vigerende regelgeving betreffende hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen.	PZ 112 BC 024		
de begrippen hygiëne, gezondheid en preventie in eigen woorden omschrijven. basisregels hygiëne en ziekenhuishygiëne opnoemen de procedures en protocollen die gehanteerd worden op de werkvloer opzoeken. het belang van anticiperend optreden ter voorkoming van beroepsziekten aan de hand van concrete voorbeelden illustreren.		Hygiëne, gezondheid en preventie: - persoonlijke hygiëne, handhygiëne - ziekenhuishygiëne - steriliteit, besmetting, ontsmettingsmiddelen.... - isolatiemaatregelen, o.a. MRSA, Mexicaanse griep - beroepsziekten voorkomen	Werkpostfiche, risicoanalyse,...
materiaal en materieel onderhouden.	PZ 112 BC 051		
de belangrijkste aandachtspunten voor het onderhoud van materiaal en materieel weergeven.		Onderhoud van materiaal en materieel: - hygiënisch werken - ecologisch werken - economisch werken - veilig werken	
het eigen werk controleren.	PZ 112 BC 098		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
strategieën voor het controleren van het eigen werk hanteren.		Controlestrategieën: - checklist - stappenplan	Praktijkopdracht
in functie van een optimale begeleiding van de zorgvrager relevante informatie selecteren.	PZ 112 BC 014		
in functie van een optimale begeleiding van de cliënt aangeven welke informatie voor hen belangrijk is en waar ze die kunnen terugvinden		Informatiebronnen : - selecteren - terugvinden	Casussen
het intern transport van de zorgvrager verzorgen conform het zorgplan.	PZ 112 BC 027		
in functie van het intern transport van de zorgvrager, het zorgplan raadplegen het zorgplan raadplegen			
functioneel observeren. observatiemethoden en technieken hanteren. bij het uitvoeren van de taken mondeling en schriftelijk rapporteren.	PZ 112 BC 019 PZ 112 BC 020 PZ 112 BC 021		
de criteria waaraan een observatie moet voldoen beschrijven. de verschillende fasen in een observatieproces beschrijven. de factoren die het observatieproces beïnvloeden aan de hand van concrete voorbeelden illustreren. methoden en technieken voor het waarnemen en registreren van observatiegegevens correct hanteren.		Observeren: - criteria: objectief, systematisch, doelgericht - fasen: waarnemen, beschrijven, interpreteren - beïnvloedende factoren - observatie en registratiemethoden en technieken	Onderwijsleergesprek Toepassingsopdrachten Casussen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
mondelijke en schriftelijke rapportagetechnieken hanteren.		Rapporteren: - mondelinge en schriftelijk - onderscheid beschrijven en interpreteren - - rapportagetechnieken	
(eenvoudige) organisatiegebonden administratieve taken uitvoeren.	PZ 112 BC 095		
de organisatiegebonden administratieve taken die deel uit maken van hun takenpakket beschrijven		Takenpakket logistiek assistent	
Planmatig denken			
Receptieve taalvaardigheid Nederlands			
Veiligheids- en milieubewustzijn			

8.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	
Receptieve taalvaardigheid Nederlands	SV26	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in het Nederlands op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te bewerken.	
Veiligheids- en milieubewustzijn	SV30	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	

9 MODULE: LOGISTIEKE VAARDIGHEDEN IN DE ZORGSECTOR (M PZ G 056 – 40 LESTIJDEN)

9.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Belangrijke logistieke vaardigheden ter ondersteuning van de zorg worden hier aangeleerd en ingeoeffend zoals het transport van de zorgvrager, het bed opmaken, ondersteunen van het maaltijdgebeuren. Hierbij gaat veel aandacht naar het hanteren van de basisprincipes en het methodisch werken.

9.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

9.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken.	PZ 112 BC 017		
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden een stappenplan hanteren.		Stappenplan Bewakingsstrategieën	http://nl.wikibooks.org/wiki/Personenzorg_I/Boekdeel_I/Stappenplan
handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden.	PZ 112 BC 022		
de vigerende regelgeving betreffende hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen	PZ 112 BC 024		
bedden opmaken en verversen	PZ 112 BC 050		
de technische hulpmiddelen bij het positioneren, mobiliseren en transporteren van de zorgvrager correct hanteren.	PZ 112 BC 026		
maaltijden bereiden, op -en afdienen.	PZ 112 BC 053		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
de zelfredzaamheid van de zorgvrager bevorderen. rekening houdend met de beperkingen van de zorgvrager conform de regelgeving hulp bieden bij het maaltijdgebeuren. conform het zorgplan het intern transport van de zorgvrager verzorgen.	PZ 112 BC 029 PZ 112 BC 030 PZ 112 BC 027		
de basisprincipes en vigerende regelgeving toepassen bij: - het transport van materiaal - het hanteren, mobiliseren en verplaatsen van de zorgvrager met mobiliteitsproblemen - het opmaken en verversen van de bedden - het ondersteunen van het maaltijdgebeuren		Logistieke taken uitvoeren: - basisprincipes en vigerende regelgeving - relevante problemen van de zorgvrager: - mobiliteitsproblemen - lichamelijke beperkingen, enz. - technieken - - ADL-hulpmiddelen	Casus Praktijkopdrachten Rollenspel Studiebezoek thuiszorgwinkel
de zorgvrager stimuleren en motiveren om aan activiteiten deel te nemen. het animatiegebeuren praktisch ondersteunen.	PZ 112 BC 063 PZ 112 BC 064		
de functie van een logistiek assistent bij het ondersteunen van het animatiegebeuren met voorbeelden illustreren		Animatiegebeuren: - omschrijving - taken logistiek assistent - - animatieve grondhouding	
functioneel observeren. problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens uitvoering van de taken aan de bevoegde persoon melden.	PZ 112 BC 019 PZ 112 BC 081		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
waargenomen problemen bij - het transport van materiaal - het hanteren, mobiliseren en verplaatsen van de zorgvrager met mobiliteitsproblemen - het ondersteunen van het maaltijdgebeuren aan de juiste persoon melden.		Signaleringsfunctie	

9.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Accuratesse	SV02	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	

---

10 MODULE: EHBO (M PZ G 057 – 20 LESTIJDEN)

10.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Het accuraat optreden als zorgverlener in noodsituaties wordt stap voor stap bekeken en inge oefend. De cursist leert noodsituaties herkennen en er aangepast op te reageren.

10.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

10.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken. Inschatten of medische of andere hulp voor de zorgvrager moet worden ingeroepen.	PZ 112 BC 017 PZ 112 BC 031	.	
bij het toepassen van EHBO-vaardigheden een stappenplan hanteren.		De verschillende stappen bij het benaderen van een levensbedreigende situatie	
handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden. de vigerende regelgeving betreffende hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen.	PZ 112 BC 022 PZ 112 BC 024		
de basisprincipes en vigerende regelgeving toepassen bij het uitvoeren van EHBO		Basisprincipes en vigerende regelgeving.	
elementaire EHBO-vaardigheden zelfstandig toepassen.	PZ 112 BC 028		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zelfstandig eerste hulp toedienen bij een zorgvrager met: - verstikkingsverschijnselen - bloedingen - brandwonden - breuken - snijwonden - beroerte - hartaanvalvergiftigingepilepsie, zonnesteek,...		EHBO-vaardigheden	
problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens uitvoering van de taken aan de bevoegde persoon melden	PZ 112 BC 081		
signalen die mogelijk verwijzen naar gevaar tijdig onderkennen en signaleren.		Signaalfunctie	

10.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Beslissingsvermogen	SV04	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	

---

11 MODULE: HEF- EN TILTECHNIEKEN (M PZ G 058 – 20 LESTIJDEN)

11.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursisten leren in deze module ergonomisch te werken om rugschade te voorkomen.

11.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

11.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken.	PZ 112 BC 017		
bij het toepassen van hef- en tiltechnieken een stappenplan hanteren.		Stappenplan voor hef- en tiltechnieken	
handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden.	PZ 112 BC 022		
hef- en tiltechnieken op een veilige en ergonomisch verantwoorde wijze toepassen.	PZ 112 BC 025		
de betekenis van ergonomie beknopt weergeven. een goede houding definiëren. oorzaken van rugklachten beschrijven.. bij het uitvoeren van de werkzaamheden de basisprincipes voor rugvriendelijk werken toepassen. verschillende verplaatsingstechnieken correct		Ergonomisch werken - bouw en werking van de rug - basishoudingen . - basisprincipes voor rugvriendelijk werken. - technieken	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV)	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
De cursisten kunnen			
uitvoeren, rekening houdend met mogelijkheden en beperkingen van materiaal/zorgvragers, omgeving en de voorhanden zijnde hulpmiddelen.			
de technische hulpmiddelen bij het positioneren, mobiliseren en transporteren van materiaal en zorgvragers correct gebruiken	PZ 112 BC 026		
mogelijkheden van een ziekenhuisbed correct aanwenden bij het uitvoeren van hef- en tiltechnieken hulpmiddelen correct gebruiken.		Technische hulpmiddelen bij positioneren, mobiliseren en transporteren - ziekenhuisbed - hulpmiddelen zoals easy-glide, draaischijf, actieve en passieve tillift,...	Praktijkopdrachten

11.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Contactvaardigheid	SV06	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	
Veiligheids- en milieubewustzijn	SV30	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	

---

12 MODULE: ONDERHOUD IN DE ZORGSECTOR (M PZ G 059 – 40 LESTIJDEN)

12.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module verwerven de cursisten de inzichten en vaardigheden die nodig zijn om het dagelijks en periodiek onderhoud van de leef- en werkomgeving, het materieel en de materialen op een kwaliteitsvolle manier uit te voeren. Tevens wordt er aandacht besteed aan relevante houdingsaspecten bij het uitvoeren van deze werkzaamheden.

12.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

12.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
ICT functioneel hanteren. (eenvoudige) organisatiegebonden administratieve taken uitvoeren.	PZ 112 BC 015 PZ 112 BC 095		
bij het beheer van de stock, ICT gebruiken. Administratieve taken conform de afspraken uitvoeren.		Stockbeheer	Praktijkopdrachten
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden. methodisch werken. handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden. de vigerende regelgeving betreffende hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen. eigen werkzaamheden op die van anderen	PZ 112 BC 017 PZ 112 BC 022 PZ 112 BC 024 PZ 112 BC 018		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
afstemmen.			
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van onderhoudstaken: - een stappenplan hanteren - de basisprincipes toepassen - de vigerende regelgeving respecteren - rekening houden met de werkzaamheden van anderen.		Onderhoudstaken uitvoeren conform de taakomschrijving	
materiaal en materieel onderhouden.	PZ 112 BC 051		
bij het gebruik en bewaren van producten de gebruiksaanwijzingen en- voorschriften opvolgen. werkzaamheden voor het onderhoud van materiaal en materieel conform de afspraken uitvoeren.		Onderhoudsproducten: - soorten onderhouds-, reinigings- en ontsmettingsmateriaal - aandachtspunten bij het gebruik	Praktijkopdrachten in een gesimuleerde setting
voor de dagelijkse orde en netheid van de ruimte instaan poetswerk doen.	PZ 112 BC 052 PZ 112 BC 054		
de verschillende leef- en gebruiksruidten op een afdeling een onderhoudsbeurt geven.		Onderhoudswerkzaamheden:: - dagelijks - wekelijks - periodiek Schoonmaakmiddelen, - materiaal en apparatuur: - gebruik - onderhoud en bewaren	Praktijkopdrachten in een gesimuleerde setting
bij het scheppen van een aangename woonsfeer helpen	PZ 112 BC 055	Sfeer scheppen in de woning:: - zorg voor kamerplanten - zorg voor huisdieren	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV)	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
De cursisten kunnen			
voor een sfeervolle omgeving mee instaan		- zorg voor een comfortabele inrichting Sfeervolle omgeving: - belang - zorg voor bloemen en planten - factoren die de sfeer beïnvloeden: licht, lucht, temperatuur,...	
voor kledij, linnengoed en schoeisel zorg dragen	PZ 112 BC 056		
wasgoed verzamelen, sorteren en verdelen het beheer van het linnen conform de afspraken uitvoeren.		Zorg voor kledij en linnen - klein verstelwerk uitvoeren - wasgoed en linnen	Praktijkopdrachten

12.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	
Veiligheids- en milieubewustzijn	SV30	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	
Zin voor initiatief	SV34	In staat zijn om problemen en taken aan te pakken zonder dat het gevraagd wordt of de omstandigheden ertoe dwingen.	

---

13 MODULE: WERKEN IN DE ZORGSECTOR (M PZ 060 – 40 LESTIJDEN)

13.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursisten krijgen zicht op de organisatie van de gezondheidszorg. Ze krijgen inzicht in het beroep en in de verzorgingssector, in de rechten en plichten als werknemer, de beroepscode, beroepsgeheim en ethisch werken. Ze krijgen inzicht in het werken in een interdisciplinair team en zij leren wat kwaliteitszorg concreet betekent binnen de eigen functie.

13.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

13.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
op een adequate manier met diversiteit omgaan	PZ 112 BC 009		
in concrete situaties aangeven hoe men rekening houdt met andere levensstijlen, culturen. het recht op identiteit van de patiënt in eigen woorden weergeven. in voorbeelden oordelen of men conform de rechten van de patiënt werkt.		Diversiteit Rechten van de patiënt	Werken met casus en eigen voorbeelden Onderwijsleergesprek
ICT functioneel hanteren	PZ 112 BC 015		
gegevens i.v.m. rechten en plichten als werknemer binnen de zorgsector op internet opzoeken. de gegevens van een concrete organisatie uit de gezondheidszorg met behulp van de sociale kaart opzoeken.		ICT: - zoekmachines gebruiken - sociale kaart raadplegen - tekstverwerking	Digitale sociale kaart

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
vacatures via internet opzoeken. een sollicitatiebrief met gebruik van een tekstverwerker kunnen opstellen.			
aan de gepaste persoon ondersteuning vragen. aan overlegmomenten deelnemen. aan een open en collegiale werksfeer bijdragen. in een interdisciplinair team samenwerken. binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen.	PZ 112 BC 084 PZ 112 BC 085 PZ 112 BC 088 PZ 112 BC 089 PZ 112 BC 092		
de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende medewerkers binnen de organisatie omschrijven. de eigen grenzen en bevoegdheden in taken vaststellen. het belang van interdisciplinair samenwerken aan de hand van voorbeelden verduidelijken.		Bevoegdheden: - relatie met taken - relatie met positie	Beroepsopleidingsprofielen
binnen de doelstellingen, visie en regels van de organisatie werken.	PZ 112 BC 091		
de doelen, visie en regels van een concrete verzorgingsinstelling in eigen woorden weergeven. de eigen visie op zorg toetsen aan de visie van een concrete verzorgingsinstelling		Doelen, visie en regels van een organisatie	Bezoek aan een organisatie Leergesprek Reflectie
de beroepscode ten aanzien van zorgvragers, collega's en de organisatie respecteren.	PZ 112 BC 093	Beroepscode voor: - geheimhouding	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		- omgaan met de zorgvrager en collega's - collegiale ondersteuning	
het beroepsgeheim correct aanwenden. een handelswijze jegens zorgvragers vanuit de beroepscode beargumenteren.			Reflectie Casus Beeldmateriaal
de regelgeving inzake preventie op het werk toepassen.	PZ 112 BC 094		
de regelgeving qua preventie in grote lijnen weergeven. de regelgeving qua preventie in een concrete organisatie aan de hand van voorbeelden illustreren.		Preventie op het werk	Opdracht
aan kwaliteitszorg, overeenkomstig de functie- en organisatie specifieke minimale kwaliteitseisen, meewerken. bij het uitvoeren van de werkzaamheden kwaliteitsbewust handelen.	PZ 112 BC 103 PZ 112 BC 105		
in eigen woorden de betekenis van kwaliteitszorg weergeven. aan de hand van een casus het belang van kwaliteitsbewust handelen uitleggen.		Kwaliteitszorg	Onderwijsleergesprek Casus

13.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
Kwaliteitsbewustzijn	SV17	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen	

---

14 MODULE: CLIËNTGERICHTE BENADERING (M PZ G 061 – 40 LESTIJDEN)

14.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module leert de cursist dat binnen de zorg een cliëntgerichte benadering het uitgangspunt is. Dat zich informeren over en observeren van de eigen leef- en belevingswereld van iedere cliënt zeer belangrijk is en dat het de bedoeling is om met deze gegevens rekening te houden en zijn handelen hierop af te stemmen.

14.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

14.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
elementaire communicatieve vaardigheden in werksituaties toepassen. omgangsvormen correct hanteren. op een adequate manier met diversiteit omgaan.	PZ 112 BC 007 PZ 112 BC 008 PZ 112 BC 009		
zich via communicatie een beeld van het referentiekader van de zorgvrager vormen. over het eigen referentiekader reflecteren. hun handelen afstemmen op het referentiekader van de zorgvrager. in grote lijnen de kenmerken van de leef- en belevingswereld van verschillende doelgroepen schetsen. in diverse zorgsituaties omgangsvormen aangepast aan zorgvragers met uiteenlopende achtergronden		Referentiekaders: - begripsomschrijving - invloed op gedrag Verschillen in leef- en belevingswereld op basis van - culturele achtergrond - levensbeschouwing - waarden en normen - eigen levensgeschiedenis	Topoimodel Pinto:F- en G culturen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
en culturen hanteren.		Interculturele communicatie	
informatie over de zorgvrager en zijn omgeving op een discrete wijze hanteren. in functie van een optimale begeleiding van de zorgvrager relevante informatie selecteren.	PZ 112 BC 012 PZ 112 BC 014		
verschillende informatiekanalen- en bronnen correct gebruiken; zich tot het inwinnen van relevante informatie over de zorgvrager beperken. de informatie die ze mogen/moeten doorgeven en aan wie aangeven.		Gebruik van bronnen Beroepsgeheim en gedeeld beroepsgeheim De wet op privacy Meldingsplicht	
vanuit een totaalvisie op zorg handelen.	PZ 112 BC 016		
hun aandeel in geïntegreerde zorg op maat van de cliënt verwoorden. de essentie van emancipatorisch werken verwoorden.		Totaalvisie op zorg Emancipatorisch handelen	Casussen
functioneel observeren. problemen met of veranderingen in de toestand van de zorgvrager aan bevoegde personen signaleren.	PZ 112 BC 019 PZ 112 BC 040		
vanuit de eigenheid van de zorgvrager problemen en/of veranderingen: - tijdig opmerken. - tijdig signaleren aan bevoegde personen.		Signaleringsfunctie: wat aan wie wanneer	
het welbevinden en het zelfwaardegevoel van de	PZ 112 BC 066		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zorgvrager bevorderen. een vertrouwensrelatie met de zorgvrager opbouwen, onderhouden en afbouwen. de zorgvrager in zijn zoektocht naar persoonlijke zingeving en waarden ondersteunen. nieuwe verworven inzichten en vaardigheden onder begeleiding in de dagelijkse werksituatie integreren.	PZ 112 BC 067 PZ 112 BC 069 PZ 112 BC 101		
strategieën om het welbevinden en zelfwaardegevoel van de zorgvrager te ondersteunen, hanteren de unieke levensgeschiedenis van de zorgvrager erkennen als basis voor de begeleiding, communicatie en relatie. een gesprek aangaan over zingeving en waarden met de zorgvrager, vertrekkend vanuit zijn referentiekader. nieuw verworven inzichten gebruiken om een casus te analyseren en te verwerken.		Welbevinden en zelfwaardegevoel: - begripsomschrijving - dimensies van welbevinden - attributie van succes en falen Begeleidingsstrategieën : - inspelen/aanspreken op resterende mogelijkheden - de autonomie van de zorgvrager handhaven en/of verbeteren - het zelfbeschikkingsrecht van de zorgvrager respecteren	Casussen Simulatieoefeningen
binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen.	PZ 112 BC 092		
eigen beroepsverantwoordelijkheid en - aansprakelijkheid in het individueel contact met de zorgvrager bewaken.		Grenzen bewaken	

14.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
Contactvaardigheid	SV06	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	
Empathie	SV11	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	

---

15 MODULE: CONTEXT VAN DE ZORGVRAGER (M PZ G 062 – 40 LESTIJDEN)

15.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module wordt er stilgestaan bij de impact van de zorgsituatie op het sociaal netwerk (partner, kinderen) en hoe dit netwerk hiermee omgaat. Het belang van mantelzorg voor alle partijen wordt onderstreept. De cursist leert tevens hoe zowel aan de zorgvrager als aan zijn sociaal netwerk een passende ondersteuning kan worden geboden, praktisch maar ook psychologisch. Er wordt ook ingegaan op het belang van overleg en samenwerking met andere mogelijke professionele zorgverleners en vrijwilligers. Er wordt tenslotte stilgestaan bij de eigen taak en het respecteren van eigen grenzen. Gezien de zorgvragers beroep doen op de thuiszorg, de thuisverpleging of zijn opgenomen in verzorgingsinstellingen en ziekenhuizen, staan we met de cursisten in deze module ook stil bij deze verschillende zorgsituaties en wat dit voor hen bij hun opstelling als verzorgende betekent.

15.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

15.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
op een adequate manier met diversiteit omgaan.	PZ 112 BC 009		
relevante kenmerken van de leefwereld van de zorgvrager in uiteenlopende situaties beschrijven		Kenmerken van de leefwereld naargelang: - sociale status - culturele achtergrond - beleving van gezondheid e, ziekte	
conform het zorgplan de zorgvrager of zijn omgeving informatie en advies geven.	PZ 112 BC 011		
informatie over de zorgvrager en zijn omgeving op een discrete wijze hanteren.	PZ 112 BC 012		
in functie van een optimale begeleiding van de	PZ 112 BC 014		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zorgvrager relevante informatie selecteren. met het sociale netwerk van de zorgvrager functionele contacten opbouwen en onderhouden het sociale netwerk informeren. het sociale netwerk ondersteunen.	PZ 112 BC 075 PZ 112 BC 076 PZ 112 BC 077		
het zorgplan raadplegen. binnen het kader van de eigen taken gepaste informatiebronnen, -methoden en -technieken om de zorgvrager of het sociale netwerk te informeren, hanteren. met de zorgvrager en het sociale netwerk een relatie aangaan op basis van gelijkwaardigheid. in de omgang met de zorgvrager en het sociale netwerk op een correcte wijze feedback, waardering en kritiek hanteren.		Omgaan met informatie: - bronnen - methoden - technieken - discretie Functionele relaties: - initiatief nemen tot contact - contacten onderhouden - omgangsvormen hanteren - contacten opbouwen	
problemen met of veranderingen in de toestand van de zorgvrager aan bevoegde personen signaleren.	PZ 112 BC 040		
inschatten wanneer problemen met of veranderingen in de sociale context van de zorgvrager moeten gemeld worden. problemen met of veranderingen in de sociale context van de zorgvrager aan de juiste persoon melden.		Signaalfunctie	
eigen werkzaamheden met die van anderen afstemmen.	PZ 112 BC 018		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
methoden ter ondersteuning van een evenwichtig dagritme efficiënt toepassen. maatregelen nemen die aan de kwaliteit van het leven van de zorgvrager bijdragen. omgevingsgericht werken	PZ.110 BC 061 PZ 112 BC 068 PZ 112 BC 078		
op functionele wijze de zorgvrager stimuleren tot het structureren van de tijd en een zinvolle vrijtijdsbesteding. de betekenis van de sociale omgeving voor het functioneren van de zorgvrager bespreken. Met andere hulpverleners en het netwerk van de cliënt in dialoog gaan. de betrokkenheid van het sociale netwerk bij de zorg- en hulpverlening stimuleren. het belang van een goede samenwerking met mantelzorg bespreken.		Sociale netwerk: - belang - betrokkenheid Mantelzorg: - belang - samenwerken	
de zorgvrager in zijn zoektocht naar persoonlijke zingeving en waarden ondersteunen. de zorgvrager bij het leren omgaan met gevoelens begeleiden.	PZ 112 BC 069 PZ 112 BC 070		
vanuit respect voor de persoonlijke zingeving van de zorgvrager handelen. zich in de positie en de gevoelens van de zorgvrager inleven. de zorgvrager tot het benoemen en uiten van		Persoonlijke zingeving en zelfwaardegevoel: - belang - relatie gedachten - gevoelens - begeleiden vanuit dialoog	R.E.T.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
gedachten en gevoelens stimuleren.			
de zorg voor kinderen opnemen	PZ 112 BC 080		
bij de zorg voor kinderen met de wensen, gewoonten en opvoedingsstijl van de ouder(s) rekening houden. bij de zorg voor kinderen rekening houden met de mogelijkheden, beperkingen en ontwikkelingsfase van de kinderen.		Ondersteunen bij de zorg voor kinderen: - aspecten van de verzorging - werkbare afspraken maken Ontwikkelingsfasen van kinderen: - kenmerken van elke fase - aandachtspunten Gezin: - samenstelling - opvoedingsstijlen	
eigen draagkracht bewaken. eigen bevindingen, meningen en feedback in collegiaal overleg inbrengen. binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen.	PZ 112 BC 099 PZ 112 BC 087 PZ 112 BC 092		
de eigen taken en verantwoordelijkheden ten opzichte van die van andere collega's bepalen. de eigen professionele grenzen bepalen de eigen grenzen in team bespreekbaar maken		Draagkracht en draaglast	Balansmodel
deontologisch en ethisch handelen.	PZ 112 BC 096		
ethische vragen en dilemma's met anderen bespreken.		Beroepsethiek - ethische vragen en dilemma's	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zich bij ethische vragen en dilemma's aan de regels van de voorziening houden		- belang van zorgvuldig handelen - beroepsgeheim en gedeeld beroepsgeheim	

15.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Beslissingsvermogen	SV04	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	
Kritische ingesteldheid	SV15	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens stelling in te nemen.	
Verantwoordelijkheidszin	SV31	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	

---

16 MODULE: OMGAAN MET DEMENTIE (M PZ G 063 – 20 LESTIJDEN)

16.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursist leert de belevingswereld kennen van zorgvragers met dementie. Gedragsproblemen bij zorgvragers worden ook doorgelicht vanuit deze invalshoek. Er worden handvatten geboden voor een ethisch en belevingsgericht omgaan met 'moeilijke' zorgvragers

16.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

16.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zorgvragers met psychopathologische of psychiatrische problematiek op een aangepaste manier begeleiden en ondersteunen. functioneel observeren. het welbevinden en het zelfwaardegevoel van de zorgvrager bevorderen. maatregelen nemen die aan de kwaliteit van het leven van de zorgvrager bijdragen. methoden ter ondersteuning van een evenwichtig dagritme efficiënt toepassen.	PZ 112 BC 074 PZ 112 BC 019 PZ 112 BC 066 PZ 112 BC 068 PZ 112 BC 061		
in eigen woorden omschrijven wat dementie inhoudt op basis van waarnemingen, kenmerken en problemen van een zorgvrager met dementie beschrijven en rapporteren. ondersteunend en emancipatorisch omgaan met		Dementie: - kenmerken van dementie - oorzaken van dementie - fasen in het dementeringsproces - belevingswereld van de persoon met dementie	Audiovisueel materiaal

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zorgvragers met dementie. de reactie van de zorgvrager met dementie op het verlies aan grip op zijn situatie herkennen en hierop gepast reageren. het welbevinden en zelfwaardegevoel ondersteunen door in te spelen/aan te spreken op resterende mogelijkheden.		- begeleidingsmodellen en methodieken	
specifieke hulpvragen herkennen en er gepast op reageren. bij moeilijk of ongewenst gedrag van de zorgvrager gepast reageren. (ped)agogische middelen hanteren om positieve gedragsveranderingen tot stand te brengen. binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen. eigen draagkracht bewaken.	PZ BC 110 071 PZ BC 110 072 PZ 112 BC 073 PZ 112 BC 092 PZ 112 BC 099		
oorzaken van moeilijk of ongewenst gedrag bespreken. anticiperen op situaties die mogelijks tot conflicten kunnen leiden of gekend moeilijk hanteerbaar gedrag kunnen uitlokken. bij het reageren op moeilijk hanteerbaar gedrag, rekening houden met : - het zorg- en begeleidingsplan - eigen taken en bevoegdheden - persoonlijke grenzen.		Moeilijk hanteerbaar gedrag: - determinanten - uitlokkende factoren - omgangsvormen	

16.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
Beslissingsvermogen	SV04	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	
Empathie	SV11	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	
Zelfvertrouwen	SV33	In staat zijn om een taak aan te pakken vanuit het geloof in eigen kennen en kunnen.	

---

17 MODULE: OMGAAN MET PSYCHISCHE ZORGVRAGEN (M PZ G 064– 20 LESTIJDEN)

17.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursist leert de belevingswereld kennen van zorgvragers met psychische of (neuro)psychiatrische aandoeningen en /of verstandelijke beperkingen. Er worden handvatten geboden voor een ethisch en belevingsgericht omgaan met deze doelgroep.

17.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

17.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
informatie over de zorgvrager en zijn omgeving op een discrete wijze hanteren.	PZ 112 BC 012		
aangeven aan wie ze welke informatie al dan niet mogen/moeten doorgeven.		Beroepsgeheim	Casusbespreking
in functie van een optimale begeleiding van de zorgvrager relevante informatie selecteren.	PZ 112 BC 014		
zorgvragers met een psychopathologische of psychiatrische problematiek op een aangepaste manier begeleiden en ondersteunen.	PZ 112 BC 074		
het welbevinden en het zelfwaardegevoel van de zorgvrager bevorderen.	PZ 112 BC 066		
maatregelen nemen die aan de kwaliteit van het leven van de zorgvrager bijdragen.	PZ 112 BC 068		
methoden ter ondersteuning van een evenwichtig dagritme efficiënt toepassen.	PZ 112 BC 061		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
frequent voorkomende psychiatrische ziektebeelden bespreken. ondersteunend en emancipatorisch omgaan met zorgvragers met een psychische aandoening. de reactie van de zorgvrager op zijn problematiek herkennen en hierop gepast reageren.		Ziektebeelden zoals depressie, angststoornissen/-fobieën, gedragsstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen Oorzaken en gevolgen van psychische problemen Omgangsvaardigheden	Audiovisueel materiaal
problemen met of veranderingen in de toestand van de zorgvrager aan bevoegde personen signaleren. specifieke hulpvragen herkennen en er gepast op reageren. bij moeilijk of ongewenst gedrag van de zorgvrager gepast reageren. (ped)agogische middelen hanteren om positieve gedragsveranderingen tot stand te brengen. binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen. eigen draagkracht bewaken. functioneel observeren	PZ 112 BC 040 PZ110 BC 071 PZ 112 BC 072 PZ 112 BC 073 PZ 112 BC 092 PZ 112 BC 099 PZ 112 BC 019		
oorzaken van moeilijk of ongewenst gedrag bij zorgvragers met psychische problemen bespreken. anticiperen op situaties die mogelijks tot conflicten kunnen leiden of gekend moeilijk hanteerbaar gedrag kunnen uitlokken bij zorgvragers met psychische problemen. bij het reageren op moeilijk hanteerbaar gedrag, rekening houden met :		Moeilijk gedrag: - determinanten - uitlokkende factoren - omgangsvormen Signaleringsfunctie	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
- het zorg- en begeleidingsplan - eigen taken en bevoegdheden - persoonlijke grenzen. inschatten wanneer problemen aan bevoegde personen moeten gemeld worden.			

17.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Beslissingsvermogen	SV04	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	
Empathie	SV 11	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	
Zelfvertrouwen	SV33	In staat zijn om een taak aan te pakken vanuit het geloof in eigen kennen en kunnen.	

---

18 MODULE: BASISZORG (M PZ G 065 – 40 LESTIJDEN)

18.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursist verwerft in deze module de basisvaardigheden die noodzakelijk zijn om de dagelijkse zorg uit te voeren rekening houdend met de algemeen geldende regels en de basisprincipes. Veel aandacht gaat daarbij naar het methodisch werken.

18.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

18.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het uitvoeren van de zorg, met maximaal comfort van de zorgvrager rekening houden. bij het helpen aan- en uitkleden van de zorgvrager de verschillende technieken correct hanteren. conform de richtlijnen steunkousen verwijderen en heraanbrengen	PZ 112 BC 049 PZ 112 BC 036 PZ 112 BC 037		
met de zorgvrager over de hulp bij het aan- en uitkleden en de zelfzorg overleggen. bij het aan- en uitkleden met wensen, gewoonten, zelfzorgmogelijkheden en gevoelens van de zorgvrager rekening houden. bij het hulp bieden bij het aan- en uitkleden een correcte werkwijze/volgorde toepassen. bij het helpen aan- en uitkleden, indien nodig,		Hulp bij aan- en uitkleden: - aandachtspunten - technieken - hulpmiddelen - steunkousen	Onderwijsleergesprek Demonstratie Simulatieoefeningen Casus

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
hulpmiddelen correct gebruiken. steunkousen correct aanbrengen.			
vanuit een totaalvisie op zorg handelen. bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken. handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden. het zorgplan correct opvolgen. de vigerende regelgeving op gebied van hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen rekening houdend met eventuele beperkingen van de zorgvrager de dagelijkse zorg uitvoeren. de zelfredzaamheid van de zorgvrager bevorderen. met het waak- en slaapritme van de zorgvrager rekening houden.	PZ 112 BC 016 PZ 112 BC 017 PZ 112 BC 022 PZ 112 BC 023 PZ 112 BC 024 PZ 112 BC 032 PZ 112 BC 029 PZ 112 BC 042		
verzorgende en ondersteunende werkzaamheden plannen. bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening houden met: - gegevens uit het zorgplan - wensen, gewoonten en privacy van de zorgvrager - mogelijkheden van de zorgvrager - basisprincipes van zorg - regelgeving qua veiligheid, hygiëne, milieu en		Methodisch werken bij hygiënische zorgen: - toilet aan de lavabo - bad - bedbad - douche - ... Aandachtspunten bij het uitvoeren van hygiënische zorgen	Zorgplan Planningschema's

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
- gezondheid - waak- en slaapritme van de zorgvrager.			
in functie van een optimale begeleiding van de zorgvrager relevante informatie selecteren functioneel observeren. observatiemethoden en –technieken hanteren. bij het uitvoeren van de taken mondeling en schriftelijk rapporteren. vitale functies en parameters controleren en de resultaten aan de verpleegkundige rapporteren. problemen die zich voordoen bij de zorgvragers tijdens de uitvoering van taken aan de bevoegde personen melden. problemen met of veranderingen in de toestand van de zorgvrager aan bevoegde personen signaleren.	PZ 112 BC 014 PZ 112 BC 019 PZ 112 BC 020 PZ 112 BC 021 PZ 112 BC 038 PZ 112 BC 081 PZ 112 BC 040		
de vitale functies en parameters opnoemen. het belang van een correcte observatie van de vitale functies en parameters aan de hand van voorbeelden illustreeren. de manier waarop een correcte meting van vitale functies en parameters verloopt, verwoorden. vitale functies en parameters correct meten. onregelmatigheden herkennen en signaleren aan de bevoegde personen.		Vitale functies en parameters: - soorten - meten: belang, meetprocedure,... Signaleringsfunctie	Demonstratie Praktijkopdrachten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
verzorgings- en opmaaktechnieken correct toepassen hulpmiddelen bij het verzorgen correct hanteren.	PZ110 BC 034 PZ110 BC 035		
het belang van detailzorg benoemen. rekening houdend met de basisprincipes de uiterlijke verzorging uitvoeren. hulpmiddelen bij uiterlijke verzorging correct gebruiken en onderhouden.		Detailzorg - omschrijving: scheren, voet- en nagelverzorging, ... - belang - aandachtspunten bij de uitvoering - hulpmiddelen	Demonstratie Praktijkopdrachten
conform de richtlijnen mondzorg uitvoeren.	PZ 112 BC 033		
het belang van een goede mondzorg verwoorden. juiste werkwijze/volgorden bij mondzorg toepassen. hulpmiddelen bij mondzorg correct gebruiken. de zorg voor tandprothese correct uitvoeren.		Mondzorg - omschrijving: reinigen van tanden, tandprothese en mondholte - belang - aandachtspunten - hulpmiddelen	Demonstratie Praktijkopdrachten
bij de uitscheiding de juiste hulp en zorg bieden met aandacht voor de fysieke integriteit van de zorgvrager.	PZ 112 BC 041		
de zorgvrager op een adequate manier van en naar het toilet begeleiden. de hulpmiddelen bij het begeleiden van de toiletgang correct toepassen.		Toiletgang: - aandachtspunten voor het begeleiden - hulpmiddelen	Demonstratie Praktijkopdrachten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Incontinentiemateriaal op de juiste wijze hanteren het belang van fysieke integriteit verwoorden.		- incontinentiemateriaal - belang van fysieke integriteit	
een geheelde stoma, zonder dat wondzorg noodzakelijk is, hygiënisch verzorgen	PZ 112 BC 046		
bij het verzorgen van een geheelde stoma de regels inzake hygiëne toepassen.		Stoma: - begripsomschrijving - verzorging	
rekening houdend met de beperkingen van de zorgvrager conform de regelgeving bij het maaltijdgebeuren hulp bieden. conform de richtlijnen in niet complexe situaties de zorgvrager bij de opname van voeding en vocht helpen. de technische hulpmiddelen bij het positioneren, mobiliseren, en transporteren van de zorgvrager correct hanteren. het slaapcomfort van de zorgvrager bevorderen conform de richtlijnen maatregelen ter voorkoming van letsels, infecties of decubitus toepassen.	PZ112 BC 030 PZ112 BC 039 PZ112 BC 026 PZ 112 BC 043 PZ 112 BC 048		
de zorgvrager bij opname van voeding en vocht en bij rust- en slaapmomenten ondersteunen bij het vinden van een geschikte lichaamshouding. bij het vinden van een geschikte lichaamshouding voor de zorgvrager rekening houden met de maatregelen ter voorkoming van letsels, infecties of decubitus.		Geschikte lichaamshouding: - in bed - in stoel - halfzittend - zijligging - rugligging Hulpmiddelen: - hoofd- en ruggensteun	Demonstratie Praktijkopdrachten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV)	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
De cursisten kunnen			
		- papegaai - kussens Preventieve maatregelen	
conform de richtlijnen de zorgvrager bij orale inname van geneesmiddelen helpen.	PZ 112 BC 047		
op vraag van een verpleegkundige de zorgvrager bij de orale inname van geneesmiddelen helpen.		Toedienen van medicatie	
het eigen handelen evalueren en bijsturen.	PZ 112 BC 097		
in oefensituaties over het eigen handelen reflecteren.		Reflecteren	Reflectieopdrachten

18.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Accuratesse	SV02	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	
Kritische ingesteldheid	SV15	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een voorgesteld doel te verifiëren, alvorens stelling in te nemen.	
Veiligheids- en milieubewustzijn	SV30	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	

19 MODULE: AANGEPASTE VOEDING (M PZ G 070 – 40 LESTIJDEN)

19.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module leren cursisten, rekening houdend met de basisregels voor gezonde voeding, dieetvoeding, eenvoudige en evenwichtige maaltijden bereiden. Dit zowel voor de volwassene als voor het opgroeiende kind.

19.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

19.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
op een adequate manier met diversiteit omgaan bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houden met specifieke problematieken	PZ 112 BC 009 PZ 112 BC 045		
bij het bereiden van de maaltijden rekening houden met de kenmerken van specifieke doelgroepen.		Doelgroepen: - allochtone zorgvragers - zorgvragers met beperkingen - ..	
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken. de vigerende regelgeving op gebied van hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen de regelgeving op het gebied van preventie op het werk toepassen.	PZ 112 BC 017 PZ 112 BC 024 PZ 112 BC 094		Praktijk kooklessen Rollenspelen Casussen onderwijsleergesprek

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het bereiden van een eenvoudige en evenwichtige maaltijd voor volwassenen, baby's en kinderen: - een stappenplan hanteren - de richtlijnen toepassen.		Methoden en technieken van maaltijdbereiding Evenwichtige maaltijd Regelgeving inzake voedingshygiëne: - HACCP - voedselvergiftiging	Onderwijsleergesprek Praktijkopdrachten
materiaal en materieel onderhouden voor de dagelijkse orde en netheid van de ruimte instaan.	PZ 112 BC 051 PZ 112 BC 052		
kookgerief reinigen en opbergen conform de afspraken. het dagelijks onderhoud van de keuken conform de afspraken uitvoeren.		Onderhoud van keuken en kookgerief	Onderwijsleergesprek Praktijkopdrachten
bij het bereiden van de maaltijden met de basisprincipes van een gezonde voeding en de specifieke behoeften van de zorgvrager rekening houden. de zorgvrager tot een gezonde levenswijze stimuleren.	PZ 112 BC 058 PZ 112 BC 044		
een maaltijd bereiden die voldoet aan de basisregels voor gezonde voeding en voor dieetvoeding aandachtspunten bij voeding voor personen met specifieke problematieken formuleren het geven van borstvoeding ondersteunen		Voeding: - basisregels gezonde voeding - basisregels dieetvoeding Specifieke problematieken: - hartproblemen - diabetes - dementie Bereiden van dieetmaaltijden: - zoutarm - vetarm - suikerarm	Onderwijsleergesprek Praktijkoefeningen Situatieschetsen Kooklessen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
		Borstvoeding: - voordelen	
voor het bewaren en opslaan van levensmiddelen zorg dragen	PZ 112 BC 059		
levensmiddelen bewaren en opslaan conform de afspraken		Bewaren en opslaan van voedsel: - hygiënisch werken - methoden : verpakken, invriezen,...	
een huishoudbudget efficiënt beheren	PZ 112 BC 060		
rekening houden met het huishoudbudget bij de aankoop van voeding een weekmenu opstellen het belang van seizoensgebonden producten aantonen		huishoudbudget bewaken - weekmenu - seizoensgebonden producten	praktijk oefeningen

19.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Accuratesse	SV02	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	
Planmatig denken	SV22	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	

---

20 MODULE: ORGANISATIE VAN DE HUISHOUDELIJKE TAKEN (M PZ G 071 – 40 LESTIJDEN)

20.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module leren cursisten, rekening houdend met de wensen en noden van de zorgvrager, de verschillende huishoudelijke taken efficiënt uit te voeren.

20.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

20.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken. handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden. de vigerende regelgeving op het gebied van hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen. de regelgeving op gebied van preventie op het werk toepassen.	PZ 112 BC 017 PZ 112 BC 022 PZ 112 BC 024 PZ 112 BC 094		
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van huishoudelijke taken: - een werkplan hanteren - de basisprincipes van zorg toepassen - de richtlijnen opvolgen - rekening houden met de behoeften en wensen van de zorgvrager.		Huishoudelijke taken voorbereiden, organiseren en uitvoeren	
de zelfredzaamheid van de zorgvrager bevorderen.	PZ 112 BC 029		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
in overleg met de zorgvrager de leef- en woonruimte zodanig inrichten dat de autonomie van de zorgvrager bevorderd wordt.	PZ 112 BC 057		
geheel of gedeeltelijk de zorg voor de huishouding overnemen rekening houdend met de gewoonten, wensen en zelfzorgmogelijkheden van de zorgvrager de zorgvrager bij het uitvoeren van huishoudelijke taken stimuleren om de zelfredzaamheid zo hoog mogelijk te houden. adviezen over aanpassingen in de huishouding in functie van het bevorderen van autonomie van de zorgvrager formuleren.		Zelfredzaamheid bij huishoudelijke taken: - methoden voor zelfzorgondersteuning - hulpmiddelen - inrichting van de ruimte	
bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houden met specifieke problematieken	PZ 112 BC 045		
de gevolgen van zelfzorgtekorten bij het uitvoeren van huishoudelijke taken tengevolge van specifieke problematieken beschrijven bij het uitvoeren van huishoudelijke taken op een gepaste manier omgaan met zorgvragers met specifieke problematieken		Zorgvragers met beperkte zelfzorgmogelijkheden voor de zorg voor de huishouding: - problematieken - gevolgen - benaderingswijzen	
voor de dagelijkse orde en netheid van de ruimte instaan. poetswerk doen.	PZ 112 BC 052 PZ 112 BC 054		
rekening houdend met de wensen van de zorgvrager, zelfstandig de verschillende leefruimten een dagelijkse of wekelijkse onderhoudsbeurt geven.		Onderhoud van de woning	
bij het scheppen van een aangename woonsfeer	PZ 112 BC 055		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
helpen.			
een bijdrage leveren aan het scheppen van een aangename woonsfeer rekening houdend met de gewoonten en wensen van de zorgvrager		Aangename woonsfeer	
voor kledij, linnengoed en schoeisel zorg dragen.	PZ 112 BC 056		
de richtlijnen voor het onderhoud van kledij, linnengoed en schoeisel toepassen.		Onderhoud van kledij, linnengoed en schoeisel: - soorten materialen van textiel en schoeisel - onderhoudsmaterialen - onderhoudsmiddelen - werkwijze van onderhoud	Onderwijsleergesprek Praktijkopdrachten
bij het bereiden van de maaltijden met de basisprincipes van een gezonde voeding en de specifieke behoeften van de zorgvrager rekening houden.	PZ 112 BC 058		Casussen
in overleg met de zorgvrager gezonde maaltijden bereiden			
voor het bewaren en opslaan van levensmiddelen zorg dragen afspraken maken afspraken nakomen	PZ 112 BC 059 PZ 112 BC 082 PZ 112 BC 083		
voor het bewaren en opslaan van levensmiddelen werkbare afspraken maken.		Belang van maken en nakomen van afspraken	Onderwijsleergesprek
een huishoudbudget efficiënt beheren.	PZ 112 BC 060		
het huishoudbudget volgens de voorschriften beheren		Kostenbewust werken: - principes - belang	Onderwijsleergesprek Casussen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het beheren van het huishoudbudget kostenbewust werken rekening houdend met wensen en gewoonten van de zorgvrager. in overleg met de zorgvrager op effectieve wijze een boodschappenlijst maken.		- manieren - budgetteren - kasboek bijhouden Boodschappenlijst: - belang - aandachtspunten	Praktijkopdrachten
het sociale netwerk informeren. het sociale netwerk ondersteunen.	PZ 112 BC 076 PZ 112 BC 077		
het sociale netwerk over de bestaande dienstverlening aan thuiswonende zorgvragers informeren. het sociale netwerk naar bestaande dienstverlening binnen de thuiszorg, doorverwijzen.		Dienstverlening thuiszorg: - thuisverpleging - palliatieve hulp - vrijwilligerswerk - expertisecentra dementie - maaltijdbedeling	Sociale kaart
de zorgvrager bij het invullen van eenvoudige administratieve documenten ondersteunen.	PZ 112 BC 079		
de zorgvrager bij het invullen van eenvoudige formulieren helpen.		invullen van formulieren : - soorten formulieren	Praktijkopdrachten
problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens uitvoering van de taken aan de bevoegde persoon melden.	PZ 112 BC 081		
problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens het uitvoeren van huishoudelijke werkzaamheden aan de verantwoordelijke melden.		Signaalfunctie	Onderwijsleergesprek
het eigen handelen evalueren en bijsturen.	PZ 112 BC 097		
reflecteren over het eigen handelen.		Zelfreflectie	

20.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
Accuratesse	SV02	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	
Dienstverlenende vaardigheid	SV08	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen.	

---

21 MODULE: ZORG VOOR LEEF- EN WOONSITUATIE (M PZ G 072 – 40 LESTIJDEN)

21.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

De cursist leert binnen deze module de zorgvrager benaderen vanuit een animatieve grondhouding. Er wordt stilgestaan bij het creëren van een huiselijke en gemoedelijke sfeer bij de zorgvrager thuis en/of in de voorziening waarin hij is opgenomen. Er wordt nagedacht over en geëxperimenteerd met mogelijkheden om een dergelijke sfeer te realiseren. Men gaat ook in op de rol als verzorgende bij het ondersteunen van het animatiegebeuren en hoe hierbij kan worden samengewerkt met de verantwoordelijke voor de animatie in een voorziening. Er wordt ook nagedacht over ondersteuning van mogelijke acties en activiteiten. Het belang van een zorgvuldige afstemming op de eigen behoeften van de zorgvragers is hierbij het uitgangspunt. Hierbij wordt de nadruk gelegd op een doordacht en methodische handelen.

21.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

21.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
op een adequate manier met diversiteit omgaan.	PZ 112 BC 009		
bij de zorg voor de woon- en leefsituatie rekening houden met de mogelijkheden, gewoonten, waarden en normen van de zorgvrager. adequaat omgaan met het spanningveld tussen de noden van de zorgvrager en zijn context enerzijds en de taakinhoud anderzijds.		Woon- en leefsituatie: - kenmerken - individuele noden - kwaliteit van leven Kenmerken van de woon- en leefsituatie van verschillende doelgroepen Omgaan met dilemma's	Onderwijsleergesprek Casussen
in functie van een optimale begeleiding van de zorgvrager relevante informatie selecteren.	PZ 112 BC 014		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Informatie om zich een beeld te vormen over de huidige belevingswereld van de zorgvrager en zijn context, verzamelen.		Informatieve vaardigheden	Praktijkopdracht
bij het scheppen van een aangename woonsfeer helpen.	PZ 112 BC 055		
individuele, levenskleurende dagelijkse dingen aanbieden		Sfeer scheppen door kleine aanpassingen, zoals bloemen uit de tuin, muziek,...	Onderwijsleergesprek Groepswerk
in overleg met de zorgvrager de leef- en woonruimte zodanig inrichten dat de autonomie van de zorgvrager bevorderd wordt. methoden ter ondersteuning van een evenwichtig dagritme efficiënt toepassen. individuele en groepsgerichte activiteiten begeleiden. de zorgvrager stimuleren en motiveren om aan activiteiten deel te nemen. het animatiegebeuren praktisch ondersteunen. eigen bevindingen, meningen en feedback in collegiaal overleg inbrengen. in een interdisciplinair team samenwerken.	PZ 112 BC 057 PZ 112 BC 061 PZ 112 BC 062 PZ 112 BC 063 PZ 112 BC 064 PZ 112 BC 087 PZ 112 BC 089		
in eigen woorden de inhoud van het begrip animatieve grondhouding weergeven. de zorgvrager vanuit een animatieve grondhouding benaderen. rekening houden met het beslissingsrecht van de		Animatiegebeuren: - animatieve grondhouding - individueel/groepsgericht - animatieactiviteiten, o.a. relaxatie,	Onderwijsleergesprek Groepswerk Praktijkopdrachten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
zorgvrager. bij het animatiegebeuren met een verantwoordelijke animator of met een animatieteam samenwerken. aan de evaluatie van het animatiegebeuren meewerken. aan de hand van een stappenplan een animatieactiviteit uitwerken, uitvoeren en evalueren. verschillende vormen van animatieactiviteiten toepassen. bij animatieactiviteiten instaan voor het onthaal van familie en vrienden. familie en vrienden stimuleren om actief deel te nemen aan het animatiegebeuren.		levensboek, reminiscentie - randvoorwaarden	
van zorgmomenten zinvolle contactmomenten maken. het welbevinden en het zelfwaardegevoel van de zorgvrager bevorderen. maatregelen nemen die aan de kwaliteit van het leven van de zorgvrager bijdragen. specifieke hulpvragen herkennen en er gepast op reageren. met het sociale netwerk van de zorgvrager functionele contacten opbouwen en onderhouden.	PZ 112 BC 065 PZ 112 BC 066 PZ 112 BC 068 PZ 112 BC 071 PZ 112 BC 075		
in eigen woorden de betekenis van het begrip		Welbevinden:	Onderwijsleergesprek

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
welbevinden' omschrijven. verschillende methodieken en technieken om het welbevinden te bevorderen, toepassen. het sociale netwerk bij het begeleiden van activiteiten en zorg betrekken. de zorgvrager bij het onderhouden van zijn relaties met het sociale netwerk ondersteunen.		- dimensies van welbevinden - methodieken en technieken voor het bevorderen van het welbevinden van de zorgvrager - belang van het sociale netwerk	Casussen Praktijkopdrachten

21.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Contactvaardigheid	SV06	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	

---

22 MODULE: SAMENWERKEN (M PZ G073 – 40 LESTIJDEN)

22.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module leren de cursisten constructief samenwerken in een interdisciplinair team. Zij leren actief deel te nemen aan verschillende overlegmomenten op een constructieve manier. Er wordt ingegaan op het voorkomen en helpen oplossen van conflicten. Ook inzicht in en het nastreven van kwaliteitszorg komen aan bod. Ze leren samenwerken met het sociale netwerk van de zorgvrager en de sociale kaart hanteren. Verder leren ze eenvoudige administratieve taken uitvoeren en functioneel omgaan met ICT in functie van het zorgplan.

22.2 BEGINSITUATIE

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

22.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
de sociale kaart raadplegen. ICT functioneel hanteren	PZ 112 BC 013 PZ 112 BC 015	Sociale kaart	Digitale sociale kaart
met behulp van de sociale kaart een aantal begeleidingsdiensten opzoeken. elektronische zorgplannen raadplegen. eenvoudige administratieve taken uitvoeren		Elektronische zorgplannen	Studiebezoek Toepassingen Demo's
met het sociale netwerk van de zorgvrager functionele contacten opbouwen en onderhouden. het sociale netwerk informeren. het sociale netwerk ondersteunen.	PZ 112 BC 075 PZ 112 BC 076 PZ 112 BC 077		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV) De cursisten kunnen	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
in eigen woorden het onderscheid tussen verschillende soorten tweegesprekken aangeven. met het sociale netwerk een tweegesprek voeren.		Tweegesprekken: - informatief gesprek - adviesgesprek - probleemoplossend gesprek - slechtnieuwsgesprek	Onderwijsleergesprek Simulaties
constructief deelnemen aan vergaderingen. eigen bevindingen, meningen en feedback inbrengen in collegiaal overleg. bijdragen aan een open en collegiale werksfeer. in een interdisciplinair team samenwerken. adequaat met feedback omgaan.	PZ 112 BC 086 PZ 112 BC 087 PZ 112 BC 088 PZ 112 BC 089 PZ 112 BC 010		
het verloop van een vergadering schetsen. een vergadering voorbereiden. sociaal communicatieve vaardigheden om actief en inhoudelijk aan vergaderingen deel te nemen, toepassen. op basis van gerichte observaties op een correcte manier feedback geven op het gedrag van de deelnemers aan een vergadering. op een correcte manier reageren op feedback.		Vergaderen: - vergadertechnieken - vergadervaardigheden - rollen in een vergadering - besluitvormingsprocedures Sociale en communicatieve vaardigheden - actief luisteren - mening durven uiten - omgaan met feedback,...	NASA- spel Onderwijsleergesprek Simulatieoefeningen Observaties
verschillende conflicthanteringsstijlen hanteren.	PZ 112 BC 090		
verschillende conflicthanteringsstijlen beschrijven. verwoorden hoe men conflicten kan voorkomen.		Omgaan met conflicten: - ontstaan van conflicten - conflicthanteringsstijlen	Onderwijsleergesprek Checklist eigen conflicthanteringsstijl

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (B), uitbreidingsdoelstellingen (U), sleutelvaardigheden (SV)	B/U SV	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
De cursisten kunnen het ontstaan van conflicten beschrijven. in een gegeven situatie een bewuste keuze maken voor een bepaalde conflictaneringstijl.		- voorkomen van conflicten	Casus Audiovisueel materiaal
binnen de doelstellingen, visie en regels van de organisatie werken. binnen de grenzen van eigen taken en bevoegdheden handelen. de beroepscode ten aanzien van zorgvragers, collega's en de organisatie respecteren.	PZ 112 BC 091 PZ 112 BC 092 PZ 112 BC 093		
de rol en taken van een zorgkundige binnen een gestructureerde equipe beschrijven		Werken binnen een gestructureerde equipe	Onderwijsleergesprek Casussen
aan kwaliteitszorg, overeenkomstig de functie- en organisatie specifieke minimale kwaliteitseisen, meewerken.	PZ 112 BC 103		
het eigen handelen aan de SMK's toetsen		SMK's	Onderwijsleergesprek Reflectieopdrachten

22.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Code	Specificatie	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
Zin voor samenwerking	SV35	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	

---

23 MODULES: BEGELEIDE INTERVISIE 1, 2, 3, 4 EN 5(M PZ G 074-078 – 2 X 10 EN 3X 20 LESTIJDEN)

23.1 LEERPLANDOELSTELLINGEN EN SLEUTELVAARDIGHEDEN

In deze modules ligt het accent op de studieloopbaanleerlijn. De basiscompetenties die worden nagestreefd zijn:

Voor module begeleide intervisie 1 en 2:

- adequaat omgaan met feedback (PZ 112 BC 010)
- het eigen handelen evalueren en bijsturen (PZ 112 BC 097)
- een persoonlijke sterkte/zwakte analyse maken (PZ 112 BC 100)
- eigen deskundigheid via zelfstudie, vorming of supervisie verhogen (PZ 112 BC 102)
- over het eigen handelen en op de eigen beleving van de situatie reflecteren. (PZ 112 BC 104)

Voor de module begeleide intervisie 3, 4 en 5:

- adequaat omgaan met feedback (PZ 112 BC 010)
- het eigen handelen evalueren en bijsturen (PZ 112 BC 097)
- een persoonlijke sterkte/zwakte analyse maken (PZ 112 BC 100)
- eigen draagkracht bewaken (PZ 112 BC 099)
- eigen deskundigheid via zelfstudie, vorming of supervisie verhogen (PZ 112 BC 102)
- over het eigen handelen en op de eigen beleving van de situatie reflecteren. (PZ 112 BC 104)

De nagestreefde sleutelvaardigheden doorheen deze modules zijn:

- contactvaardigheid (SV06)
- creativiteit (SV 07)
- kritische ingesteldheid (SV 15)
- leergierigheid (SV19)
- zin voor samenwerking (SV 35)

23.2 LEERINHOUDEN

De inhoud van deze modules komt vanuit de cursisten. Beurtelings brengen de cursisten een praktijkervaring in de groep, die met gebruikmaking van verschillende intervisie- en reflectiemethodieken, verder geanalyseerd, geëvalueerd en bijgestuurd wordt. Op basis van deze bespreking maken de cursisten een reflectieverslag en formuleert ieder voor zich leerpunten.

23.3 METHODOLOGISCHE WENKEN

Voor de modules Begeleide Intervisie worden de cursisten best opgedeeld in vaste leergroepen die regelmatig samenkomen onder begeleiding van een coach. Om te vermijden dat eenzelfde leerkracht verantwoordelijkheid draagt voor zowel de begeleiding als de beoordeling van de cursist, is het wenselijk dat elk van deze functies door verschillende leerkrachten worden opgenomen.

23.4 EVALUATIE

Elk centrum kan is vrij om de evaluatiemethode voor deze modules te kiezen. Wij raden aan om voor deze modules gebruik te maken van gespreide of permanente evaluatie.

De evaluatie van deze module kan gebaseerd zijn op:

- observaties van het gedrag van de cursist tijdens de leergroepen
- voorbereiding van de intervisieopdracht
- tussentijdse reflectieverslagen
- eindreflectieverslag.

---

24 MODULES: INDIVIDUELE PRAKTIJKBEGELEIDING 1-8(M PZ G 079-086– 2 X MINIMAAL 60 LESTIJDEN EN 6 X MINIMAAL 80 LESTIJDEN)

24.1 LEERPLANDOELSTELLINGEN

In deze modules staan de methodische werkbegeleiding en de supervisie met betrekking tot het individueel leer- en groeiproces van de cursist centraal. Dit impliceert een individuele begeleiding en een gedifferentieerd leertraject op maat van elke cursist.

In deze modules worden de volgende basiscompetenties en sleutelvaardigheden nagestreefd:

- elementaire communicatieve vaardigheden in werksituaties toepassen (PZ 112 BC 007)
- omgangsvormen correct hanteren (PZ 112 BC 008)
- nieuw verworven inzichten en vaardigheden onder begeleiding in de dagelijkse werksituaties integreren (PZ 112 BC 101).
- accuratesse (SV02)
- contactvaardigheid (SV 06)
- dienstverlenende vaardigheid (SV 08)
- doorzettingsvermogen (SV 09)
- empathie (SV 11)
- flexibiliteit (SV12)
- kritische ingesteldheid (SV 15)
- kwaliteitsbewustzijn (SV 17)
- leergierigheid (SV 19)
- omgaan met stress (SV 21)
- planmatig denken (SV 22)
- veiligheids- en milieubewustzijn (SV 30)
- verantwoordelijkheidszin (SV 31)
- zin voor initiatief (SV 34)
- zin voor samenwerking (SV 35)

Door te reflecteren over zijn ervaringen tijdens de beroepspraktijk verwerft de cursist geleidelijk de competenties voor een zorgkundige op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Om tot dit niveau van competentieontwikkeling te komen doorloopt de cursist verschillende stadia:

- stadium 1 : de cursist voert de logistieke taken uit onder begeleiding op afstand
- stadium 2: de cursist voert verzorgende taken uit in niet complexe zorgsituaties onder begeleiding op afstand
- stadium 3: de cursist voert complexe zorgtaken uit met begeleiding op afstand
- stadium 4: de cursist voert zelfstandig complexe zorgtaken uit .

Na het beëindigen van de opleiding is de cursist in staat om volledig zelfstandig te functioneren als logistiek assistent. Hij heeft de aangeboden inzichten, vaardigheden en houdingen geïntegreerd in het eigen handelen. Hij geeft blijk van een grote mate van zelfstandigheid en van zelfvertrouwen . Hij neemt initiatief, kan doelgericht werken en is in staat zowel individueel als in team te functioneren binnen het geheel van de organisatie. Hij onderkent het belang van permanente bijscholing voor verdere professionalisering en kan daar zelf sturing aan geven.

Om het certificaat verzorgende te behalen doen cursisten minimaal 440 uren praktijk, zoals de regelgeving vereist. Om de vereiste competenties te bereiken zal dit echter voor een aantal cursisten niet volstaan en zal een uitbreiding tot maximaal 900 uren nodig zijn.

Deze praktijkervaring moet de cursist in verschillende settings opdoen. Rekening houdend met de wettelijke bepalingen, zijn deze als volgt verdeeld:

- minimaal 120 uur logistieke taken
- minimaal 80 uur in de thuiszorg
- minimaal 80 uur in verzorgingsinstellingen
- minimaal 320 uur naar keuze in de thuiszorg, dagcentra, woon- en zorgcentra of andere zorgsettings.

24.2 LEERINHOUDEN

Deze modules situeren zich in de ervarings-reflectieleerlijn. Centraal hierbij staat het functioneren van de cursist in kritische beroepssituaties en de reflectie over de uitvoering van de beroepstaken .

Het leerproces binnen de supervisie heeft een progressieve opbouw :

- via observeren over participeren naar uitvoeren
- van het werken onder toezicht over verwijderd toezicht naar zelfstandig functioneren
- van eenvoudige naar complexe situaties

- van deelopdrachten naar totaalaanbod
- van beschrijven over concretiseren, problematiseren, thematiseren, generaliseren naar alternatieven formuleren

24.3 DIDACTISCHE WENKEN EN HULPMIDDELEN

Vanuit het centrum wordt de cursist begeleid door een supervisor. Het uitgangspunt voor de begeleiding is de beginsituatie van de cursist. De supervisor helpt de cursist bij het uitstippelen van het leerproces in verschillende stappen en ondersteunt hem bij het formuleren van persoonlijke leerpunten. Hij geeft de cursist voldoende en duidelijke feedback betreffende zijn vorderingen

Op de werkvloer wordt de cursist begeleid door een deskundig en gemotiveerde interne begeleider.

De vorderingen van de cursist worden opgevolgd door de cursist, de interne begeleider en de supervisor.

Daartoe heeft de supervisor regelmatig overleg met de cursist en de interne begeleider op het werkveld. De inhoud en frequentie van de supervisiegesprekken wordt bepaald door de noden van de cursist of op vraag van de interne begeleider van de werkplek.

Het is raadzaam de ontwikkeling van de cursist systematisch te registreren. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van o.a. een groei- of ontwikkelingsportfolio, een logboek, een feedbackschriftje, een persoonlijk ontwikkelingsplan, competentieschalen, functioneringslijsten,...

Het is tevens aangewezen dat de cursisten de mogelijkheid hebben om via een digitaal leerplatform te communiceren met hun supervisor en met medecursisten.

24.4 EVALUATIE

Evaluatie behoort tot de eigenheid van elk centrum. Wij adviseren om voor deze modules zowel formatief als summatief te evalueren, zowel product als procesgericht en gespreid over de looptijd van de module. Het is immers belangrijk dat de cursist op regelmatige tijdstippen feedback krijgt over zijn vorderingen en deze indien nodig, tijdig kan bijsturen.

Op het einde van elk semester wordt nagegaan in welk stadium van competentieontwikkeling de cursist zich situeert. Hierbij wordt rekening gehouden met de volgende beoordelingscriteria:

- de aard en mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid die de cursist heeft laten zien
- de aard en mate van begeleiding die hierbij nodig is geweest
- de mate van complexiteit van de opdrachten en taken die de cursist heeft uitgevoerd
- de mate van complexiteit van de situatie waarin de cursist zijn handelingsbekwaamheid getoond heeft

Als basis voor de evaluatie kan hierbij gebruik gemaakt worden van:

- een functioneringslijst

- competentieschalen
- ontwikkelingsportfolio.

---

25 BIBLIOGRAFIE²

25.1 BOEKEN

- Bakker, T. (2010) Psychiatrische functiestoornissen bij kwetsbare ouderen. Van Gorcum
- Haekens, A en Hermans I. (2009) Geen eind aan mijn pijn? Over uitzichtloos psychisch lijden. Leuven: Garant
- Geelen, R. (2010) Praktijkboek dementiezorg. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Geenen, K. (2010) Mag ik ook wat zeggen. Empoweren van ouderen in een woon- en zorgcentrum. Garant
- Miessen, B (2010) De tijd doorstaan. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Milissen, K. (2006). Valpreventie. Bij thuiswonende ouderen met verhoogd risico, Leuven: Acco,
- Munnichs, j. (2010) Sterven. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Wannes, I. (2010) Terug naar de oorsprong. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Zwanniken, W. (2010) Eigentijds ouder worden. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum

25.2 TIJDSCHRIFTEN

- AS- maandblad voor de Activiteitensector (Elsevier)
- TvV- Maandblad voor Verzorgenden (Elsevier)
- Tijdschrift Ouderenzorg (Kluwer)

25.3 WEBSITES

- www.steunpunt.be.
- www.dementie.be
- www.nizw.nl
- www.seniornet.be
- www.seniorweb.nl

---

² In deze bibliografie zijn enkel de meer recente publicaties opgenomen.

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
Tel. 02 553 65 87

Onderwijsinspectie
Volwassenonderwijs
Advies tot goedkeuring van leerplannen

jeanlouis.leroy@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

1. Administratieve gegevens

1.1 Benaming van het leerplan:

Adviesnummer	2012/705/6//D		
Code indiener	Netoverschrijdende		
Onderwijsniveau	Volwassenenonderwijs		
Studiegebied / Leergebied	Personenzorg		
Opleiding	Verzorgende – BO PZ 112		
Organisatievorm	modulair		
Planning	OF	Vervangt en heft	op vanaf
		Gaat van kracht vanaf	1 september 2012

1.2 Datum van ontvangst: 01/02/2012

1.3 Behandelende inspecteurs:

Eindverantwoordelijke: Steverlynck Carine

Collega's: Bart Maes, Monique Van der Straeten, Trui Van Rie, Martine Zaman.

1.4 Gegevens m.b.t. de indiener van het leerplan:

Netoverschrijdende indiening

2. Advies

Advies betreffende het leerplan met kenmerk 2012/705/6//D: definitieve goedkeuring

2.1 Het leerplan

Het leerplan wordt definitief goedgekeurd en kan van kracht gaan als definitief goedgekeurd leerplan voor de vermelde doelgroepen vanaf 1 september 2012.

2.2 De doelstellingen

Het leerplan bevat herkenbaar de basiscompetenties en sleutelvaardigheden van het opleidingsprofiel BO PZ 112. Voor de modules intervisie klopt de nummering van de basiscompetenties in het leerplan niet helemaal met die van het opleidingsprofiel. Dit kan verwarrend zijn voor de leerkrachten.

2.3 Eigen inbreng

Het leerplan geeft aan waar de ruimte voor de eigen inbreng zich situeert. Er wordt gestreefd naar een gelijkgerichte visie over alle opleidingsverstreckers heen. Doordat de leerinhouden generisch zijn vastgelegd, is de ruimte voor de eigen inbreng voldoende groot.

2.4 Opbouw

Het leerplan maakt de systematiek duidelijk volgens welke het is opgebouwd. Er wordt terecht en bewust gekozen voor een concentrische opbouw. Er is geen sequentiële volgorde in de modules vastgelegd bijgevolg kan de samenhang met de voorafgaande of de daaropvolgende modules niet worden weergegeven. Er is wel een duidelijke leerlijn in het praktijkleren opgesteld.

2.5 Consistentie

Het leerplan volgt heel consequent de opbouw van het opleidingsprofiel en bevat geen doelstellingen die strijdig zijn met de basiscompetenties en de sleutelvaardigheden van het opleidingsprofiel BO PZ 112.

2.6 Materiële uitvoerbaarheid

Het leerplan vermeldt duidelijk welke materiële vereisten minimaal noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering.

Eventuele notities bij lezing van het leerplan (maken geen deel uit van de advisering): De didactische beginselen die netoverschrijdend zijn vastgelegd, vormen een meerwaarde op voor de onderwijskwaliteit en getuigen van een toekomstgerichte visie op competentieleren.